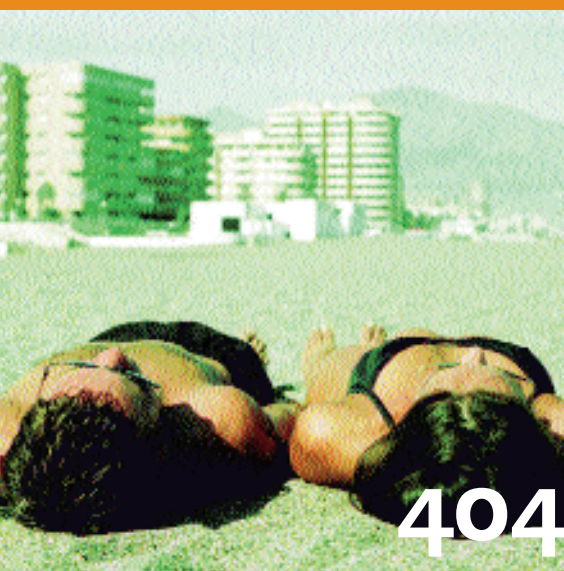

Inhoud

8 juni 2001

404

Omslagfoto: ANP

De **Wet arbeid en zorg** brengt systeem in de vele verlofregelingen. In een maximale combinatie kan de werknemer een half jaar wegblijven. De verloven op een rij gezet.

409

De nieuwe **Vreemdelingenwet** moet onder meer voorkomen dat er wordt doorgeprocedeerd voor een betere verblijfstatus. Of de stroomlijning de dagelijkse praktijk zal veranderen?

416

De Rechtbank Arnhem koos onlangs voor een traditionele opvatting van het begrip **voorwaardelijk opzet** toen ze een man veroordeelde die wist van zijn HIV-besmetting en toch onveilige seks had.

- 404** Te veel verlofcombinaties in Wet arbeid en zorg
Yvonne Th.B. Litjes en Corina E.M. Rok
- 409** Nieuwe vreemdelingenwet lijkt helder en efficiënt
M.M. van Asperen
- 416** Voorwaardelijk opzet HIV-besmette (II)
J. Boksem
- 418** 'Wij zien u wel in de rechtszaal'
Boekbespreking, Leo van Osch

Vaste rubrieken

- 403** Column
Hoofddoekje: niet te luid
Joost Beversluis
- 403** Colofon
- 420** In het nieuws
- 422** Hoe zat het ook alweer met...
de gerechtelijke erkenning
Willem Heemskerck
- 427** Iks ging weer eens pleiten
Leo van Osch
- 434** Disciplinaire beslissingen
- 428 - 433** **VAN DE ORDE** met o.a.:
- 401** Van de deken: Het kan beter
- 428** BOA roept extra Ordevergadering
bijeen op 18 juni 2001

In het volgende nummer

- *Procesfinanciering nieuwe stijl*
- *Congres European Criminal Bar Association*

VAN DE DEKEN

Het kan beter

mr. M.W. Guensberg

Om de paar jaar laat de Orde door EIM onderzoek verrichten naar het gebruik van en de tevredenheid over juridische dienstverleners. Het onderzoek richt zich op particuliere en zakelijke cliënten van advocaten, notarissen, accountantskantoren, juridische adviesbureaus, rechtsbijstandverzekeraars en de Bureaus Rechtshulp. Dit blad zal in samenwerking met de afdeling rechtspraktijk van de Orde binnenkort uitvoerig over de uitkomsten van het in april 2001 voltooide onderzoek publiceren. Ik neem daarop vast een voorschot omdat een aantal gesignaleerde tendensen direct mijn aandacht trokken.

Uit de vele cijfers die in het EIM-rapport zijn te vinden blijkt bijvoorbeeld dat advocaten van particulieren een rapportcijfer 7,2 krijgen. Dat lijkt aardig maar het kan en moet naar mijn mening beter. Advocaten scoren bij particuliere cliënten lager dan notarissen (7,4) en accountantskantoren (7,6). Advocaten scoren bij particuliere cliënten lager dan notarissen (7,4) en accountantskantoren (7,6). Uit het rapport blijkt niet of ze hoger scoren dan zakelijke dienstverleners als belastingadviseurs, managementconsultants, octrooigemach-

pretatienormen in die markt absoluut positief. Houden zo, zou ik zeggen. Tegelijkertijd ben ik van mening dat de discrepantie tussen de waardering in de particuliere markt en die in de zakelijke markt zo snel mogelijk uit de wereld moet. Extra aandacht voor de wensen en noden van de particuliere cliënt is dus geboden. Het moet en kan naar mijn inschatting beter.

Opmerkelijk zijn de uitkomsten van het onderzoek naar het oordeel over de samenwerkingsverbanden met notarissen of belastingadviseurs of accountants. 'Ten opzichte van 1998 is het verwachte voordeel van de genoemde samenwerkingsverbanden aanzienlijk afgenomen,' stelt EIM. Vooral in de groep die twee jaar geleden nog 'veel voordeel' in samenwerkingsverbanden zag loopt het animo terug.' Het aantal respondenten dat aangeeft veel voordeel te zien in bijvoorbeeld samenwerking tussen advocaten en notarissen is zo goed als gehalveerd. Ook samenwerking met accountants levert naar het oordeel van veel minder geënquêteerden dan een paar jaar geleden (nog zo'n 16%) veel voordeel op. Wel is het zo dat de groep die 'enig voordeel' in de verschillende samenwerkingsverbanden ziet iets is gegroeid, zodat per saldo ongeveer de helft van de ondervraagden wel iets ziet in samenwerkingsverbanden.

De ontwikkelingen zijn overigens, om met EIM te spreken, 'geen indicatie dat klanten veel geloof hebben in de one-stop-shop'. Jammer dat EIM niet expliciet heeft gevraagd wat men vindt van de vormen van multidisciplinaire samenwerking zoals die bijvoorbeeld dankzij de 'paardensprongvariant' bestaan. Dergelijke lossere, niet-geïntegreerde vormen van samenwerking zijn immers juist aan de onderhandelingstafel ontstaan ter wille van de door een aantal accountantskantoren gepropageerde 'one-stop-shop'.

Het belang van marktonderzoek is dat de uitkomsten ervan aanzet kunnen zijn tot discussie en als dat nodig is tot het bijstellen van beleid. De Orde zal het rapport vanuit die invalshoek bestuderen en gebruiken. De waardering die cliënten hebben voor advocatendiensten is natuurlijk in de eerste plaats afhankelijk van de kennis en klantvriendelijkheid die u gezamenlijk levert. Ook zonder onderzoek wisten we al dat het voortdurend werken aan verhoging van de kwaliteit van onze dienstverlening altijd voorop dient te staan.

Een zesje is aardig voor scholieren maar niet voor professionals met het A-merk *advocaat*

tigden, deurwaarders et cetera. Ik heb mij door de onderzoekers laten vertellen dat het cijfer voor de advocatuur tot stand is gekomen dankzij veel achten en dus ook veel zessen en dat is reden tot zorg. Een zesje is aardig voor een grote groep scholieren en studenten maar niet voor professionals met het A-merk *advocaat*. Wel is het een verzachtende omstandigheid dat advocaten meer dan andere zakelijke dienstverleners last hebben van het effect dat er in de rechtspraktijk onvermijdelijk teleurstellingen voor cliënten ontstaan.

Zakelijke cliënten geven advocaten het hoogste cijfer – een 7,5; advocaten doen het hier beter dan notarissen (7,3) en accountants/belastingadviseurs (7,3). EIM noemt het cijfer dat advocaten in de zakelijke markt krijgen volgens de inter-

Agenda 2001

■ **Woensdag 06-06-2001** studiedag
E-commerce contracten

Hotel 't Spenkkerbos, Gorderen
f 1.295,- (€ 587,65): 4 studie-
punten

■ **Donderdag 07-06-2001** studie-
middag

Betekenis van de Wet bescherming
persoonsgegevens (WPG) voor de
Gezondheidszorg

Danns Medica, Utrecht
f 595,- (€ 270): 3 studiepunten

■ **Vrijdag 08-06-2001** praktijkdag

De nieuwe Faillissementswet

Hotel 't Spenkkerbos, Gorderen
f 995,- (€ 451,51): 5 studiepunten

■ **Woensdag 13-06-2001** middag-
congres

De praktijk onder de Nieuwe WvF
Congrescentrum De Meersport,
Amsterdam

f 695,- (€ 315,30): 3 studiepunten

■ **Donderdag 14-06-2001** cursus

Praktijkproblemen rond register-
goederen

Résidence Groot Heideborgh,
Gorderen

f 995,- (€ 451,51): 5 studiepunten

■ **Woensdag 20-06-2001** cursus

Het verblijfsarbitrage

Résidence Groot Heideborgh,
Gorderen

f 1.295,- (€ 587,65): 5 studie-
punten

■ **Woensdag 20-06-2001** praktijk-
cursus

Vastgoed en BTW/Overdrachts-
belasting

Résidence Groot Heideborgh,
Gorderen

f 1.295,- (€ 587,65): 5 studie-
punten

■ **Donderdag 21-06-2001** praktijk-
middag

Actualiteiten Familie- en Jeugd-
recht

Vergadercentrum La Vie, Utrecht
f 595,- (€ 270): 3 studiepunten

■ **Woensdag 19-09-2001** praktijk-
cursus

Optimale ondernemingsvorm

Hotel De Arendshoese,
Bergambacht

f 995,- (€ 451,51): 4 studiepunten

■ **Donderdag 27-09**

donderdag 11-10 en

dinsdag 30-10-2001 cursus

Het nieuwe erfrecht

Résidence Groot Heideborgh,
Gorderen

f 995,- (€ 451,51) per dag

f 895,- (€ 406,13) per dag bij het

wolven van de gehele cursus:

16 studiepunten voor de gehele
cursus

■ **Vrijdag 12-10-2001** praktijkdag

Vermogensd. particulier 2001

Hotel 't Spenkkerbos, Gorderen

f 1.295,- (€ 587,65): 5 studiepunten

■ **Donderdag 15-11-2001** cursus

Afwikkeling van boedels

Hotel 't Spenkkerbos, Gorderen

f 1.295,- (€ 587,65): 5 studiepunten

Erkend opleidings-
instituut door de
Nederlandse Orde van
Advocaten

Vermande studiedagen

Platinastraat 33
8211 AR Lelystad
Postbus 20
8200 AA Lelystad

Tel. 0320 - 23 77 21
Fax 0320 - 23 31 58

Web site:
<http://www.sdu.nl>

E-mail:
vermande.studiedagen
@sdu.nl

Vermande Studiedagen
maakt deel uit van
Sdu Uitgevers, Den Haag

COLOFON

81e jaargang – 8 juni 2001 – nr. 11
Verschijnt elke twee weken

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Elsevier bedrijfsinformatie bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. W.K. van Duren
mr. P. Habermehl
mr. W. Heemskerck
dr. L. Hesselink
mr. A.A.M. van der Meer
mr. M. Middeldorp
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. M. Ynzonides

Bladmanagement

mr. P. Habermehl
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Ynzonides
dr. L. Hesselink (Elsevier)
dr. H. Buskes (Orde van Advocaten)

Eindredactie

Linus Hesselink

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Elsevier bedrijfsinformatie bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919

email: l.hesselink@ebi.nl

Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Bijdragen voor het Orde-deel

Nederlandse Orde van Advocaten,
Postbus 30851, 2500 GW Den Haag,
tel. 070-3353535, fax 070-3353531.
Zie ook: www.advocatenorde.nl

Beeld

Vormgeving: VILLA Y, Andre Klijsen
Tekeningen: Floris Tilanus
De Pinguïn: W.C. van Manen, Stichting
Advocaten voor Advocaten

Lay-out

Dimitry de Bruin, Den Haag

Correctie

Irene Groothedde, Amsterdam

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Postbus 90, 2380 AB Zoeterwoude
tel. 071-5897621, fax 071-5890580
e-mail: bdmby@euromet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: f 3,70 per mm bij een
kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 12: 15 juni 2001
afl. 13: 29 juni 2001

Abonnementen

Alle *advocaten*, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531.

Niet-leden betalen f 290 of € 131,60 per jaar (incl. BTW, verzendkosten en jaarband). Studenten 50% korting. Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Elsevier Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Elsevier bedrijfsinformatie bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@ebi.nl
Losse nummers: f 15

© Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit blad mag worden vervoerpluigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden.

COLOFON

Joost Beversluis

Hoofddoekje: niet te luid

Kleding – vanaf dat kou en dergelijke zijn geweest – is communicatie, net als de rest van ons uiterlijk. Kleding spreekt. En dus raken kledingvoorschriften aan fundamentele vrijheden. Altijd. Niet slechts als religie in het spel is. De vrijheid tot spreken kán worden beperkt. Er was een tijd, dat jeugdigen tijdens de maaltijd alleen mochten luisteren, niet spreken. Het is niet gelukt dit aan mijn tafel door te voeren en misschien verzet enig recht van het kind zich er inmiddels zelfs tegen. Ook nu kan evenwel onder omstandigheden gevraagd worden te fluisteren of zelfs te zwijgen. En het beginsel van gelijke behandeling in een seculiere samenleving eist dan dat geen uitzondering wordt gemaakt voor geloofsbelijdenissen.

Dit lijkt mij de ingang voor de beoordeling of Ayse als waarnemend griffier van de rechtbank Zwolle *ter zitting* een hoofddoekje mag dragen. Zwolle is tegen. Vreest voor het imago als onbevooroordeeld tribunaal. Vanwege een waarnemend griffier met een hoofddoekje? Ik benijd de pleiter voor de staat niet die dat moest verdedigen.

Welnu, beperking van de vrijheid tot communicatie via kleding of uiterlijk door het volkje achter de tafel is legitiem. Uitmontering die statements plaatst, aan het denken zet of zelfs maar afleidt moet in de ban. Zeker als het de griffier geldt, die heeft te zwijgen en dus ook non-verbaal op *mute* hoort te staan. Het kost het volkje vóór de tafel namelijk al inspanning genoeg om de aandacht bij de zaak en het recht te houden in een serene omgeving. En zulke voorschriften moeten er nu komen. Beroepscode en navolging daarvan zijn kennelijk niet meer vanzelfsprekend. Rimram uit de voorvorige eeuw over 'gedekten hoofde' kan uitwassen van zelfexpressie of klederdracht naar kerkelijk gebod niet keren.

Beperkende voorschriften dus.

Tegen een rechter met hanenkam (20 cm, fel paars), die net zo stoort als een spraakgebrek. Tegen een griffier met geschoren hoofd en in *bomberjack*, die het woord voert ook als hij niets zegt en tot zwijgen moet worden gebracht op gelijke voet als een die gezichten trekt of moppen tapt tijdens het pleidooi. Tegen de griffier ook die, na een *sentimental journey* rond de Vogelkop van Nieuw Guinea het daar voorkomende animisme toegedaan, behangen met enige gesnelde koppen en voorzien van een neusbot zitting neemt. Tegen zijn collega die de stigmata bij elkaar geboden heeft of gewoon met viltstift aanbrengt. Ook al kijkt de rechter er niet van op en blijft deze het BW toepassen. En dit alles niet omdat de onafhankelijkheid van de rechtspraak in geding komt, maar omdat de rechtszaal vrij moet blijven van geschreeuw en betoging vanaf het podium, seculier of religieus, verbaal of non-verbaal.

Niet evenwel tegen verbaal fluisteren, mits binnen grenzen. En evenmin dus per se tegen het non-verbale, religieus getinte fluisteren, mits binnen grenzen. Vergelijk het ons vertrouwde religieuze fluisteren: de rok over de Puttense benen; het kruisje om de hals. Wie let er nog op?

En hoe dan concreet met Ayse en haar doekje?

Dat is een uiting, yes, maar niet van fundamentalisme. Was Ayse bevindelijk, dan stond ze niet met hoofddoek voor de commissie gelijke behandeling. Dan zat ze zonder hoofddoek achter de horren zich ongelijk te laten behandelen door familie en imam.

De vraag is gewoon of de hoofddoek niet te 'luid' is voor (een waarnemend griffier in) de rechtszaal. En ik zou denken: Zo'n enorme lap onder de kin geknoopt wel; enig textiel waardoor haar en de nek worden bedekt niet. Is dat belachelijk? Allerm minst! Net zo zou ik een keppeltje toelaatbaar vinden maar slaaplokken niet. Een puntje tussen de ogen wel, maar een sarong niet. Een ketting met kralen wel maar met schedels niet, enzovoort, enzovoort. En komt Ayse dan niet, dan is dat jammer maar goed. Geen discriminatie maar handhaving van één seculiere norm voor allen.

Zorg voor evenwicht in Wet arbeid en zorg

Nieuwe wet maakt te veel verlofcombinaties mogelijk

Vakantiedagen, calamiteitenverlof, ouderschapsverlof, zwangerschaps- en bevallingsverlof, adoptieverlof, kraamverlof, kortdurend zorgverlof en politiek verlof: de werknemer die deze regelingen maximaal kan gebruiken, blijft circa een halfjaar weg. Op 18 april 2001 keurde de Tweede Kamer het wetsvoorstel Arbeid en zorg goed, waarin bestaande verlofrechten worden vastgelegd, uitgebreid of versoepeld. Wat houden de afzonderlijke rechten in, en is er nog wel sprake van een evenwicht tussen arbeid en zorg?

mr. Yvonne Th.B. Litjens¹
mr. Corina E.M. Roks

Na inwerkingtreding van de Wet arbeid en zorg conform het huidige wetsvoorstel zal een werknemer over de volgende verlofmogelijkheden kunnen beschikken: basisverlof (vakantiedagenregeling), calamiteiten- en ander kortverzuimverlof, ouderschapsverlof, zwangerschaps- en bevallingsverlof, adoptieverlof, kraamverlof, kortdurend zorgverlof en politiek verlof. Met uitzondering van het ouderschapsverlof, adoptieverlof en het politiek verlof betreffen het in beginsel geheel dan wel gedeeltelijk (door)betaalde verlofmogelijkheden. Indien aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt, kan een werknemer evenwel ook tijdens het ouderschapsverlof een financiële bijdrage ontvangen, ingevolge de Wet financiering loopbaanonderbreking. Ook deze wet, die op 1 oktober 1998 in werking is getreden, wordt momenteel herzien. Om die reden zullen we aan het eind kort ingaan op de voorgestelde wijzigingen in de wet financiering loopbaanonderbreking.

Basisverlof: vakantiedagen

Op grond van art. 7:634 lid 1 BW – de vakantiedagenregeling – heeft een werknemer recht op volledig door de werkgever

betaald verlof van ten minste vier keer de overeengekomen arbeidsduur per week. Voor een werknemer die veertig uur per week werkt, betekent dit twintig vakantiedagen. Bij een parttimer wordt het aantal vakantiedagen naar rato berekend. Dit basisverlof zal worden overgeheveld naar de Wet arbeid en zorg. Overigens hebben veel werknemers, ingevolge een toepasselijke CAO of individuele afspraken met hun werkgever in de arbeidsovereenkomst, vaak recht op meer dan twintig vakantiedagen bij een fulltime dienstverband.

Per 1 februari 2001 hebben werknemers door meer zeggenschap ruimere mogelijkheden hun vakantie naar eigen inzicht op te nemen. Voorts is per diezelfde datum ten aanzien van de vakantiewetgeving de verjaringstermijn voor vakantiedagen verlengd van twee jaar naar vijf jaar. Deze langere verjaringstermijn geldt voor alle vakantiedagen, dus zowel de wettelijke als de bovenwettelijke.⁴ Hierdoor hebben werknemers meer ruimte om een deel van hun vakantiedagen te sparen voor langerdurend betaald verlof, bijvoorbeeld voor zorgtaken of een opleiding.

In verband hiermee is van belang dat sedert 1 januari 2001 maximaal 10 procent van het brutojaarsalaris (in tijd of geld) kan

Op 18 april 2001 is door de Tweede Kamer het wetsvoorstel de (Kader)Wet arbeid en zorg goedgekeurd. Het wetsvoorstel heeft tot doel een nieuw evenwicht te brengen tussen arbeid en zorg in de ruimste zin.² Indien het wetsvoorstel ook wordt goedgekeurd door de Eerste Kamer, zal de Wet arbeid en zorg gefaseerd in werking treden, met dien verstande dat naar verwachting per 1 januari 2002 de gehele wet werking zal hebben.

In het wetsvoorstel zijn reeds bestaande verlofrechten vastgelegd, uitgebreid dan wel versoepeld.

De eerste gevolgen van de Wet arbeid en zorg zijn reeds merkbaar door inwerkingtreding van het gewijzigde vakantie- en ouderschapsverlof per 1 februari 2001. De wettelijke bepalingen van deze verlofvormen zullen nog worden overgeheveld naar de Wet arbeid en zorg. Verder zullen in de Wet arbeid en zorg overigens ook de inmiddels per 1 juli 2000 in werking getreden Wet aanpassing arbeidsduur (een geclausuleerd, individueel recht van werknemers tot aanpassing van de arbeidsduur) alsmede de – herziene – Wet financiering loopbaanonderbreking worden opgenomen.³

worden gespaard voor een langer verlof. Dit verlofsparen is alleen mogelijk indien de werkgever hiervoor een regeling maakt. Die regeling moet openstaan voor minstens driekwart van de werknemers. Het verlof moet in overleg met de werkgever worden opgenomen en duurt maximaal twaalf maanden. Het is overigens niet toegestaan verlofsparen te gebruiken om eerder met pensioen te gaan.

Calamiteiten- en ander kort verzuimverlof

In art. 7:629b BW is een volledige loon-doorbetalingsverplichting voor de werkgever opgenomen voor het geval dat een werknemer, onder meer als gevolg van zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden, verhinderd is zijn arbeid te verrichten. Deze regeling zal in enigszins aangepaste vorm worden opgenomen in de Wet arbeid en zorg.

Conform het wetsvoorstel heeft een

zorging van een van zijn huisgenoten of een van zijn bloed- en aanverwanten in de rechte lijn en in de tweede graad van de zijlijn of de eerste opvang van een plotseling ziek kind. Ook valt hieronder de reparatie van een kapotte waterleiding of verstopte riolering. Uit de memorie van toelichting blijkt bovendien dat dit geen limitatieve opsomming van deze zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden is.

In het wetsvoorstel is geen maximum-aantal dagen per jaar aan het calamiteiten- en ander kortverzuimverlof verbonden.

Van het uitgangspunt dat een werknemer zijn recht op het volledige loon behoudt tijdens dit verlof, kan bij CAO ten nadele van de werknemer worden afgeweken. Bij afwezigheid van een CAO, of het ontbreken van een specifieke afspraak over dit onderwerp in de CAO, mag de ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging afwijkende afspraken maken met de werkgever.

tussen beiden zou gebruik kunnen worden gemaakt van een subsidieregeling ingevolge art. 16b van de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premies voor de volksverzekeringen (fiscale stimuleringsregeling), dan wel van een financiële bijdrage uit hoofde van de Wet financiering loopbaanonderbreking.

Sinds 1 februari kunnen werknemers hun vakantie naar eigen inzicht opnemen en de vakantiedagen vijf jaar bewaren

werknemer recht op betaald verlof voor een korte, naar billijkheid te berekenen tijd bij zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden. Onder zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden wordt in het wetsvoorstel in elk geval begrepen de bevalling van de echtgenote of de geregistreerde partner van de werknemer, het overlijden en de lijkbe-

voor de goede orde: het in het huidige art. 7:629b BW reeds opgenomen recht op betaald verlof bij door wet of overheid opgelegde verplichtingen zoals het doen van aangifte van geboorte of overlijden, de uitoefening van het actief kiesrecht, blijft onverkort bestaan.

Ouderschapsverlof

In art. 7: 644 BW is het recht op ouderschapsverlof opgenomen, dat recht zal worden overgeheveld naar de Wet arbeid en zorg. Het ouderschapsverlof biedt een ouder de mogelijkheid om gedurende maximaal dertien weken voor maximaal de helft van het aantal overeengekomen arbeidsuren onbetaald verlof te genieten, om meer tijd te kunnen besteden aan de zorg en opvoeding van een kind dat jonger is dan acht jaar.

Het ouderschapsverlof is een onbetaald verlof, behoudens andersluidende afspraken tussen werkgever en werknemer. In overleg

Per 1 februari 2001 is het recht op ouderschapsverlof enigszins gewijzigd. De wijziging bestaat in de eerste plaats uit de mogelijkheid het verlof te splitsen in maximaal drie delen, met een minimum van elk één maand. De werkgever kan zich tegen splitsing van het verlof verzetten op grond van een zwaarwegend bedrijfs- of dienstbelang. Daarnaast geldt per 1 februari jl. dat ouders van een meerling (ook in geval van adoptie) recht hebben op ouderschapsverlof voor ieder kind. Deze bepaling is van dwingend recht.

Aangezien het aanvankelijk de bedoeling was dat deze tranche van de Wet op 1 januari 2001 in werking zou treden en daarmee dus verwachtingen bij ouders van meerlingen waren gewekt, is in het overgangsrecht bepaald dat deze ouders alsnog recht hebben op de aanspraken uit deze nieuwe regeling, indien zij op eenzelfde tijdstip de verzorging en opvoeding van meer dan één kind op zich hebben genomen én een of

meer van deze kinderen, tussen 1 januari 2000 en 1 februari 2002, de achtjarige leeftijd bereiken.

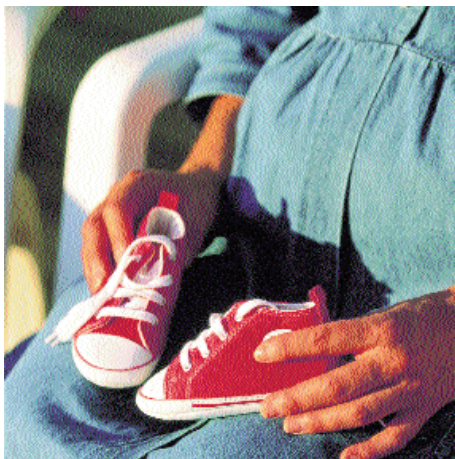
Zwangerschaps- en bevallingsverlof

Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet arbeid en zorg zullen op basis van het huidige wetsvoorstel⁵ geen materiële wijzigingen optreden in het recht op zwangerschaps- en bevallingsverlof, noch in de betaling daarvan.

In de praktijk is het reeds zo dat werkneemsters gedurende zestien weken zwangerschaps- en bevallingsverlof wordt verleend. Evenals bij ziekte is de werkgever ingevolge art. 7:629 lid 1 BW gehouden tijdens het verlof 70 procent van het salaris (ter hoogte van maximaal 70 procent van het naar tijdruimte vastgestelde maximumdagloon, met als ondergrens het minimumloon) door te betalen. Nu de werkneemster

Nieuw is het wettelijk recht op adoptieverlof voor beide ouders

gedurende de verlofperiode ook recht heeft op een Ziektewetuitkering, waarvan de hoogte 100 procent van het voor werkneemster geldende maximumdagloon ex art. 9 lid 1 Coördinatiewet Sociale Verzekering (thans f 337,32 gulden bruto per dag) bedraagt, rust op de werkgever veelal geen enkele aanvullende betalingsverplichting. Dit kan evenwel anders zijn indien de werkneemster een salaris geniet dat boven het maximumdagloon ligt, en de werkgever,

gelet op hetgeen daaromtrent is geregeld in een toepasselijke CAO of individuele arbeidsovereenkomst, gehouden is tot volledige loondoorbetaling.

In het wetsvoorstel wordt deze reeds bestaande praktijk vastgelegd in een wettelijk verlofrecht. Omdat het bij zwangerschap en bevalling om een kortdurende uitkering en een kortdurend verlof gaat, is ervoor gekozen het geval waarin het recht op bevallingsuitkering op grond van de Ziektewet reeds is ingegaan bij de inwerkingtreding van het voorstel van Wet arbeid en zorg, niet onder de werkingssfeer van het voorstel van Wet arbeid en zorg te brengen, maar daarvoor een overgangsregeling te treffen. Op deze wijze wordt voorkomen dat in de wet een recht op verlof geregeld moet worden met aftrek van de periode waarover reeds een bevallingsuitkering genoten is op grond van de Ziektewet.

Tevens wordt op deze wijze voorkomen dat uitvoeringsinstellingen voor de resterende duur van het verlof opnieuw een bevallingsuitkering moeten gaan toekennen op grond van de Wet arbeid en zorg.

In de situatie dat het zwangerschaps- en bevallingsverlof ingaat na de inwerkingtreding van de Wet arbeid en zorg, is deze direct van toepassing. In dat kader is een invoeringstermijn overbodig, omdat de regeling in het wetsvoorstel in belangrijke mate in overeenstemming is met de uitvoeringspraktijk.

Adoptieverlof

In het voorstel van Wet arbeid en zorg is tevens het recht op een adoptieverlof (binnen- of buitenland) opgenomen voor beide ouders. Het betreft hier een nieuw wettelijk recht op onbetaald verlof voor werknemers, hoewel een uitkering ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds kan worden verkregen, ter hoogte van 70 procent van het maximumdagloon, met als ondergrens het minimumloon.

Het wetsvoorstel behelst een recht op ten hoogste vier aaneengesloten weken verlof, op te nemen in een tijdvak van zestien weken vanaf de eerste dag dat de feitelijke opnemings ter adoptie een aanvang heeft genomen of zal nemen. Als gevolg hiervan bestaat ook recht op verlof en uitkering in verband met adoptie indien de feitelijke opnemings ter adoptie is gelegen in de periode van zestien weken voor de inwerkingtreding van het voorstel van Wet arbeid en zorg. Ook in die situatie geldt dat het verlof moet zijn opgenomen binnen zestien weken na de feitelijke opnemings ter adoptie. Indien de feitelijke opnemings ter adoptie bijvoorbeeld veertien weken voor de inwerkingtreding van het voorstel Wet arbeid en zorg lag, kunnen nog twee weken verlof worden opgenomen. Omdat het in deze situatie niet mogelijk is het verlof vooraf te melden aan de werkgever of de aanvraag voorafgaand aan het verlof in te dienen bij het Landelijk instituut sociale verzekeringen (Lisv), zijn in het wetsvoorstel ten aanzien van deze punten invoeringsbepalingen opgenomen.

Indien als gevolg van een adoptieverzoek tegelijkertijd twee of meer kinderen feitelijk ter adoptie worden opgenomen, bestaat het recht op verlof slechts ten aanzien van één van die kinderen.

Ook pleegouders krijgen recht op vier weken verlof als bij plaatsing van het kind in het gezin duidelijk is dat het kind duurzaam in het gezin wordt opgenomen.

Kraamverlof

Voorts vormt onderdeel van het wetsvoorstel Wet arbeid en zorg een recht op kraamverlof voor de werknemer wiens partner of echtgenote een kind krijgt. Na de dag van de bevalling heeft de werknemer recht op twee aaneengesloten werkdagen kraamverlof. Tijdens dit verlof dient de werkgever het volledige salaris van de werknemer door te betalen.

Ten gevolge van het laatste debat in de Tweede Kamer is thans opgenomen dat werkgevers en werknemers in de CAO afwijkende afspraken kunnen maken over het recht op, de duur en betaling van het kraamverlof. Bij afwezigheid van een CAO, of het ontbreken van een specifieke afspraak

over dit onderwerp in de CAO, mag de ondernemingsraad of de personeelsvereniging afwijkende afspraken maken met de werkgever.

Kortdurend zorgverlof

In het wetsvoorstel arbeid en zorg is opgenomen dat de werknemer een geclausuleerd recht heeft op verlof voor de noodzakelijke verzorging in verband met ziekte van thuiswonende gezinsleden. De werkgever mag van een werknemer eisen dat deze aanneemelijk maakt dat er sprake is van noodzakelijke verzorging, bijvoorbeeld bij wege van een doktersverklaring. Het verlof bedraagt maximaal tien dagen per jaar en tijdens het verlof dient de werkgever 70 procent van het salaris door te betalen, met als bovengrens het maximumdagloon en als ondergrens het minimumloon. De werkgever wordt voor de helft van de kosten gecompenseerd door middel van een algemene lastenverlichting.

Werknemers die in deeltijd werken hebben naar rato recht op het kortdurend zorgverlof.

Werkgevers kunnen zich tegen het opnemen van het zorgverlof verzetten op grond van een zwaarwegend bedrijfs- of dienstbelang.

Ook voor het kortdurend zorgverlof geldt dat in een CAO, dan wel door de ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging bij afwezigheid van een CAO of een specifieke afspraak op dit punt hierin, andere afspraken kunnen worden gemaakt over het recht, de duur en betaling.

Politiek verlof

In art. 7: 643 BW is het recht op politiek verlof opgenomen. Dit betreft een recht op onbetaald verlof voor leden van de Eerste Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden en voor leden van het met het algemeen bestuur belaste orgaan van waterschappen en voorts voor niet volledig bezoldigde gedeputeerden en wethouders en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap. De aanspraak op verlof geldt voor het bijwonen van vergaderingen van het orgaan, waarvan de werknemer deel uitmaakt en van commissies uit dit orgaan.

Dit recht wordt – ongewijzigd – overgeheveld naar de Wet arbeid en zorg.

Langerdurend verlof en palliatief verlof

Naast vorenomschreven verlofrechten, kan een werknemer op grond van de Wet financiering loopbaanonderbreking zijn werkgever vragen een langere periode onbetaald verlof te mogen nemen. Teneinde enkele belemmeringen voor de werknemer weg te nemen, geldt reeds sinds 1 oktober 1998 dat de werknemer – indien het verlof niet langer duurt dan 18 maanden en de

aantal aanvullende eisen worden voldaan.⁶

De werkgever moet tijdens de periode van verlof een uitkeringsgerechtigde of herintreder als vervanger aanstellen. Voorgesteld is de eis dat de vervanger minimaal hetzelfde aantal uren moet gaan werken als de verlofganger, te beperken tot de eis dat de vervanger minimaal twaalf uur per week moet worden aangesteld. Bovendien is voorgesteld de kring vervangers uit te breiden met uitzendkrachten.

De Wet financiering loopbaanonderbreking omvat tevens een financiële tegemoetkoming indien palliatief verlof wordt opgenomen. Palliatief verlof betreft een verlof voor het bijstaan in de laatste levensfase van de partner, kind, familielid, vriend/vriendin. De financiële tegemoetkoming kan bij deze vorm van verlof worden verkregen onder dezelfde bovenstaande omschreven voorwaarden, met dien verstande dat het verlof niet minimaal twee maar één maand behoeft te duren. Bovendien hoeft de werkgever geen vervangende werknemer aan te nemen.

Overigens is voorgesteld de uitkering bij palliatief verlof te verhogen tot f 2.455 bruto per maand.

De werknemer kan verlof krijgen voor noodzakelijke ziekenverzorging van thuiswonende gezinsleden

arbeidsovereenkomst in stand blijft – tijdens het onbetaald verlof verzekerd is voor arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. Ook blijft de Ziekteverzekering in stand.

Daarnaast biedt de Wet financiering loopbaanonderbreking ook een financiële tegemoetkoming (in 2001 maximaal f 978 bruto per maand) aan werknemers, die minimaal twee doch maximaal zes maanden onbetaald verlof wensen ter zake van zorg (in brede zin) en educatie, waaronder bijvoorbeeld ook het ouderschapsverlof kan vallen. Deze financiële tegemoetkoming komt ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds. Voordat een werknemer voor de financiële tegemoetkoming in aanmerking komt, moet evenwel aan een

Grenzen

Naast een toenemende administratieve last voor vooral de wat kleinere werkgevers, en een – gelet op de toename van het aantal betaalde verlofdagen – voor alle werkgevers toenemende financiële belasting, kunnen vorenomschreven verloffaciliteiten in een jaar tot een voor de werkgever onaanvaardbare opeenstapeling van verlof leiden. Een voorbeeld.

Een politiek actief werknemer (lid van de gemeenteraad) met een 32-urige werkweek, wiens vrouw zwanger is van een tweeling, heeft bij volledige inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet arbeid en zorg recht op verlof gedurende de navolgende

dagen: de dag van de bevalling (zorg- en calamiteitenverlof), gevolgd door de twee dagen na de bevalling (kraamverlof), gevolgd door zes aaneengesloten maanden ouderschapsverlof (in beginsel maximaal voor de helft van de overeengekomen arbeidsduur). Voorts heeft de werknemer op grond van de Wet aanpassing arbeidsduur medio het jaar daaraan voorafgaand een uitbreiding gevraagd en gekregen van zijn arbeidsduur, hetgeen inhoudt dat hij recht heeft op ouderschapsverlof over de

wellicht ook nog gebruik gaat maken/maakt van zijn gespaarde verlof).

Hoewel in het wetsvoorstel arbeid en zorg gedacht is aan afbakeningsproblematiek (bijvoorbeeld indien aan de voorwaarden van zowel het calamiteitenverlof als het kortdurend zorgverlof wordt voldaan, kan het calamiteitenverlof niet langer duren dan één dag), kan de eenmaal in werking getreden Wet arbeid en zorg voor een werkgever (ongewenste) consequenties voor de continuïteit van de arbeid met zich brengen. Zo

Handig gebruik van verloffaciliteiten kan, zonder vervanging, de continuïteit op de werkplek in gevaar brengen

inmiddels uitgebreide arbeidsduur. Even daargelaten dat hiermee niet de bedoeling van het ouderschapsverlof wordt gediend, betekent dit – nu niet in strijd wordt gehandeld met de Wet aanpassing arbeidsduur of de Wet op het ouderschapsverlof – dat de werknemer uit het voorbeeld kan besluiten ruim een halfjaar aaneengesloten geheel c.q. gedeeltelijk verlof op te nemen. Daarnaast heeft deze werknemer ook nog recht op onbetaald politiek verlof tijdens de vergaderingen van de gemeenteraad; stel in casu vijf dagen, en maakt de werknemer aanspraak op kortdurend zorgverlof vanwege de ziekte van het kind c.q. zijn vrouw gedurende acht dagen. Tot slot springt de calamiteitenverlof wordt geclaimd. Kortom: de duur van de totale gehele c.q. gedeeltelijke afwezigheid van deze werknemer op zijn werk gedurende één jaar loopt op tot circa zeven maanden of langer omdat de werknemer natuurlijk ook een aantal reguliere vakantiedagen heeft opgebouwd (en

valt te betwijfelen of in het kader van de nieuwe wetgeving voldoende aandacht is besteed aan het feit dat, mede gelet op de krapte op de arbeidsmarkt, niet elke verlofperiode wordt opgevangen door een vervanger, waardoor naar alle waarschijnlijkheid een zware wissel wordt getrokken op andere werknemers die voortdurend werk moeten overnemen.

Is er met deze wet een evenwicht gevonden tussen arbeid en zorg? Het antwoord hangt af van de wijze waarop werknemers de verloffregelingen zullen gebruiken. Naar onze indruk zal handig gebruik c.q. misbruik van alle verloffaciliteiten door individuele werknemers kunnen leiden tot het doorslaan van het evenwicht ten koste van de arbeid. Immers, enige continuïteit op de werkplek is zeer wenselijk en er is uiteraard ook een grens aan hetgeen collega's kunnen opvangen voor verlofgangers.

Noten

- 1 Advocaat bij CMS Derks Star Busman te Hilversum.
- 2 Kamerstukken II 1999/2000, 27207.
- 3 DJ.B. de Wolff, 'Wet aanpassing arbeidsduur: nodeloos ingewikkeld, maar wel noodzakelijk', *Sociaal Recht*, 2000/9, pp. 253-256.
- 4 G.C. Boot en J.H. Lange, 'De nieuwe wet vakantie en ouderschapsverlof', *Arbeidsrecht* 2001/2, p. 27 tot en met p. 32.
- 5 Onder verwijzing naar een uitspraak van het Europees Parlement is er echter een amendement ingediend om de duur van het zwangerschapsverlof te verruimen van zestien naar twintig weken; Kamerstukken II 2000/2001, 27207, nr. 29.
- 6 De huidige voorwaarden zijn:
 - a. de werknemer moet ten minste 12 maanden bij de werkgever in dienst zijn;
 - b. de werknemer heeft in de afgelopen 12 maanden geen gebruikgemaakt van de regeling;
 - c. het verlof duurt minimaal 2, doch maximaal 6 maanden;
 - d. het overeengekomen verlof bedraagt ten minste de helft van de wekelijkse arbeidsduur van de verlofganger;
 - e. tijdens de periode van verlof stelt de werkgever een uitkeringsgerechtigde of herintreder aan, die minimaal 18 uur per week werkzaamheden zal verrichten. Het aantal vervangingsuren is minimaal gelijk aan het aantal verlofuren;
 - f. de overeenkomst met de vervanger vangt aan maximaal één maand vóór het verlof, en loopt uit tot maximaal één maand na het verlof.

Nieuwe Vreemdelingenwet lijkt helder en efficiënt

De nieuwe Vreemdelingenwet die op 1 april van kracht werd maakt een duidelijk onderscheid tussen regulier en asiel. Vooral bij asielzaken zijn de procedures sterk gewijzigd. De hoofdlijnen van de wet worden hier op een rij gezet. De nieuwe wet lijkt efficiënt, al zal die evenmin als de oude bepalen of bijvoorbeeld uitzetting daadwerkelijk plaatsvindt.

mr. M.M. van Asperen

Advocaat te Den Haag

Vreemdelingenrecht is bestuursrecht, zij het, zo schijnt een rechtbankpresident in den lande ooit verkondigd te hebben, het Wilde Westen van het bestuursrecht. Of dat zo was en is, is de vraag. De nieuwe Vreemdelingenwet, die op 1 april van dit jaar in werking is getreden,¹ kent in elk geval wel enkele nieuwigheden, zoals een ex nunc-toetsing in beroep en een grievenstelsel in hoger beroep, die ook voor ontwikkelingen in andere onderdelen van het bestuursrecht interessant zouden kunnen zijn. De Vreemdelingenwet 2000² vervangt de Vreemdelingenwet van 13 januari 1965,³ die op 1 januari 1994 zijn laatste grote wijziging had ondergaan. Het knutselen aan de oude wet bleek echter geen soelaas meer te bieden voor de problemen die

vooral bij de behandeling van asielzaken werden gesignaleerd. Die problemen betroffen onder meer de lange procedures, het vele gesteggel over procedurele kwesties en het doorprocederen voor een 'hogere' status, terwijl de asielzoeker al over een verblijfstitel beschikte. De grootste veranderingen ten opzichte van de oude wet zijn dan ook te vinden in de bepalingen die zien op de behandeling van asielaanvragen.

Scheiding regulier en asiel

De nieuwe wet kent een heldere opbouw. Na twee hoofdstukken met respectievelijk inleidende bepalingen en bepalingen over toegang (tot Nederland), bevat hoofdstuk 3 'Verblijf' een groot aantal artikelen over rechtmatig verblijf en de wijze waarop een

verblijfsvergunning kan worden verkregen. In dit hoofdstuk ziet men goed welke structuur de wetgever heeft aangebracht. In de eerste plaats is er de scheiding tussen 'regulier' en 'asiel' en in de tweede plaats het systeem van de 'volgtijdelijke' verblijfsvergunningen. De vreemdeling die voor een verblijfsvergunning in aanmerking komt krijgt eerst een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd (regulier dan wel asiel) en na een aantal jaren (minimaal vijf in geval van een reguliere verblijfsvergunning en drie in geval van een verblijfsvergunning asiel) in voorkomend geval een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. (Naar verwachting zullen de afkortingen bt en obt bij vreemdelingenjuristen tot het dagelijkse spraakgebruik gaan behoren.)

In art. 13 van hoofdstuk 3 vindt men het Nederlandse vreemdelingenbeleid in een notendop. Een aanvraag om een ver-

werkt in afzonderlijke afdelingen. Daarna volgen nog een afdeling over hoger beroep en een afdeling over bijzondere rechtsmiddelen.

De laatste twee hoofdstukken bevatten respectievelijk algemene en strafbepalingen en het overgangsrecht en enkele slotbepalingen.

De bij de wet behorende algemene maatregel van bestuur, het Vreemdelingenbesluit 2000,⁴ die eveneens op 1 april 2001 in werking is getreden, heeft dezelfde structuur als de wet. De bij een bepaald wetsartikel behorende uitvoeringsbepalingen kunnen dan ook snel worden gevonden.⁵

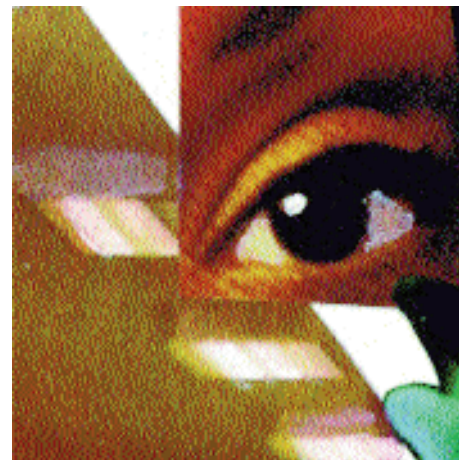
Nu de nieuwe wet een zo duidelijke scheiding kent tussen regulier en asiel, is van belang vast te stellen wat onder deze begrippen nu precies wordt verstaan. In art. 29,

De wet onderscheidt regulier vreemdelingenrecht van asiel en vrijheidsbeperkende maatregelen

blijfsvergunning wordt slechts ingewilligd als sprake is van internationale verplichtingen, als met de aanwezigheid van de vreemdeling een wezenlijk Nederlands belang is gediend, of als klemmende redenen van humanitaire aard daartoe nopen.

Vervolgens worden in de afdelingen 3 en 4 respectievelijk de verblijfsvergunning regulier en de verblijfsvergunning asiel behandeld. Hoe verschillend de inhoud van de bepalingen ook is, de opzet van deze beide afdelingen is gelijk: men vindt in beide afdelingen achtereenvolgende paragrafen over de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, die voor onbepaalde tijd, procedurele bepalingen, en bepalingen over de beschikking op, de inwilliging en de afwijzing van de aanvraag.

Na de hoofdstukken 4, 5 en 6 over respectievelijk toezicht en uitvoering, vrijheidsbeperkende en vrijheidsontnemende maatregelen en over vertrek, uitzetting en ongewenstverklaring vindt men in hoofdstuk 7 'Rechtsmiddelen' deels eenzelfde opbouw als eerder in hoofdstuk 3. De rechtsmiddelen voor regulier en asiel, tot en met het beroep bij de rechtbank, zijn uitge-

eerste lid, onder a tot en met d vinden we de gronden waarop een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd kan worden verleend. Deze kan worden verleend aan:

- de vluchteling in de zin van het Vluchtelingenverdrag (die onder de oude wet een zogenoemde A-status kreeg);
- degene die een reëel risico loopt op een behandeling als verboden in art. 3 EVRM;
- degene van wie om klemmende redenen

- van humanitaire aard die verband houden met zijn vertrek uit zijn land van herkomst niet gevegd kan worden dat hij naar dat land terugkeert (b en c krijgen onder het oude recht een vergunning tot verblijf zonder beperking);
- degene voor wie terugkeer naar het land van herkomst van bijzondere hardheid zou zijn in verband met de algehele situatie in dat land (die onder het oude recht een voorwaardelijke vergunning tot verblijf kreeg, die na drie jaar – bij een ongewijzigde situatie – werd omgezet in een vergunning tot verblijf zonder beperking).⁶

In art. 34 is geregeld wanneer en onder welke voorwaarden aanspraak bestaat op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd asiel. Het verblijf dat niet wordt beheerst door hetzij art. 29, hetzij art. 34 is regulier.⁷

Een verblijfsvergunning regulier wordt steeds verleend onder beperkingen die verband houden met het doel waarvoor het verblijf is toegestaan.⁸ Die doelen kunnen onder meer zijn gezinshereniging of gezinsvorming, studie, arbeid al dan niet in loondienst.⁹

In het hoofdstuk Rechtsmiddelen is in art. 79 bepaald dat de afdeling asiel van dit hoofdstuk slechts van toepassing is als beroep wordt ingesteld tegen een besluit omtrent de verblijfsvergunning asiel (voor bepaalde dan wel onbepaalde tijd). In de afdeling regulier van dit hoofdstuk fungeert art. 72 als 'verzamelbepaling'. De afdeling regulier is, aldus het eerste lid van dit artikel, van toepassing als de afdelingen 3 (asiel) en 5 (bijzondere rechtsmiddelen) niet van toepassing zijn. In het tweede lid van dit artikel worden procedures over visa en machtigingen tot voorlopig verblijf onder de werkingssfeer van de afdeling regulier gebracht.¹⁰

De laatste grote wijziging van de oude Vreemdelingenwet, ingegaan op 1 januari 1994, bracht een nieuw art. 1a, dat de rechtsmacht in het gehele vreemdelingenrecht bij de bestuursrechter legde. De tekst van dit oude art. 1a is te vinden in het derde en laatste lid van art. 72. Voor de toepassing van de afdeling regulier wordt, aldus dit artikellid, met een beschikking

gelijkgesteld een handeling van een bestuursorgaan ten aanzien van de vreemdeling als zodanig. Dat betekent dat handelingen als uitzetting en het innemen van een paspoort wat de rechtsmiddelen betreft – ook als de handelingen een asielzoeker betreffen – het regime van de afdeling regulier volgen.¹¹

Ruwweg betekent het voorgaande dat alle vreemdelingenrechtelijke procedures wat rechtsmiddelen betreft het regime van de afdeling regulier volgen, tenzij het gaat om procedures omtrent een verblijfsvergunning asiel dan wel om procedures waarop de afdeling bijzondere rechtsmiddelen van toepassing is. Deze laatste afdeling kent vooral bijzondere bepalingen in het geval dat er sprake is van vrijheidsbeperkende en vrijheidsontnemende maatregelen.

De afdeling regulier is grotendeels ‘traditioneel’ bestuursrecht gebleven. Tegen een beschikking en een daarmee gelijkgestelde handeling kan bezwaar worden gemaakt dan wel administratief beroep worden ingesteld. Daarna is beroep bij de rechtbank en vervolgens op grond van afdeling 4 hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State mogelijk.

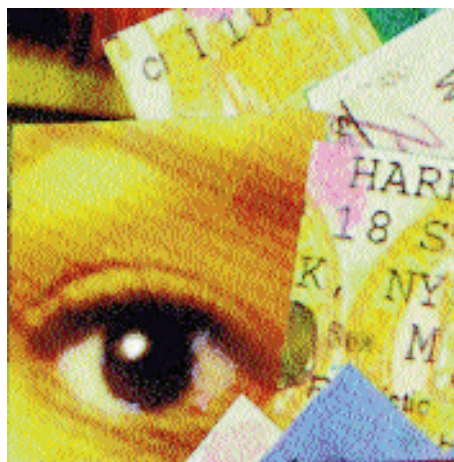
Asiel radicaal gewijzigd

De aandacht van publiek en politici gaat doorgaans vooral uit naar ‘de asielpoot’ in het vreemdelingenrecht. Asielprocedures die jaren duren, overvolle opvangcentra, een immigratiedienst die zijn werk niet aankan en een rechtbank met een werkvoorraad van jaren, dat is het beeld dat regelmatig in de publiciteit komt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de wetgever hier het meest radicaal heeft ingegrepen: één status voor iedere toegelaten asielzoeker, onafhankelijk van de grond waarop hij is toegelaten; een beperkte motiveringsplicht; afschaffing van de bezwaarfase; de zogenoemde meeromvattende beschikking; de ex nunc-toetsing in beroep (waarover hierna onder ‘Rechtsmiddelen’ meer) en het besluit- dan wel vertrekmoratorium. De effectiviteit van de wet zal staan of vallen met de wijze waarop deze veranderingen in de praktijk zullen uitpakken.

Onder de oude wet was veel tijd (en geld) gemoeid met het doorprocederen van

een al toegelaten vreemdeling. De houder van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv) wilde doorgaans meer, ten minste een ‘gewone’ vergunning tot verblijf en het liefst een A-status. Dus werd bezwaar gemaakt en beroep ingesteld tegen afwijzing van het meerdere. Soms was daarmee een reëel belang gemoeid, er verbleef bijvoorbeeld nog familie in het land van herkomst en het was nu eenmaal gemakkelijker om die familieleden naar Nederland te laten komen als men een A-status had dan wanneer men beschikte over een ‘lagere’ status. Vaak ging het echter ook louter om de eer: een A-status betekende dat men een echte vluchteling was, als zodanig wilde men erkend worden, ook al had men bijvoorbeeld inmiddels een vergunning tot verblijf waarvan de mogelijkheid tot intrekking vrijwel nihil was en die dus in sommige opzichten ‘sterker’ was dan de A-status.

Aan dit doorprocederen heeft de wetgever een einde willen maken. Of men nu, in de termen van de oude wet, voor een A-status in aanmerking zou komen of voor een vvtv, onder de nieuwe wet levert dit één en

dezelfde status op: de verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. De gronden waarop een asielzoeker kan worden toegelaten¹² zijn dus niet gewijzigd, de daaraan verbonden titels wel.

Het oorspronkelijke wetsvoorstel was zo geredigeerd dat een beschikking waarbij een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd zou worden verleend, niet werd gemotiveerd.¹³ De asielzoeker zou in voorkomend geval dus wel zijn verblijfstitel hebben gekregen, maar niet hebben geweten op welke grond

die hem was verleend. Dat werd uiteindelijk toch onwenselijk gevonden. In het huidige art. 42 wordt art. 3:47 van de Awb (over de plicht tot motivering) niet langer uitgesloten. In de inwilligende beschikking zal dus worden vermeld op welke grond een verblijfsvergunning wordt verleend.¹⁴ Niet zal worden ingegaan op de redenen waarom niet op andere gronden tot toelating is overgegaan. De asielzoeker die verneemt dat hij is toegelaten op de d-grond, kort gezegd, in verband met de algehele situatie in zijn land van herkomst, komt dus uit de beschikking niet te weten waarom een van de andere gronden niet tot toelating heeft geleid. De asielzoeker heeft hierbij, zo is de redenering van de wetgever, ook geen belang, omdat, ook indien zou worden vastgesteld dat hij verdragsvluchteling is, dit niet tot een andere status zou leiden. Pas als de staatssecretaris de verblijfsvergunning intrekt of niet verlengt – en of dat gebeurt is in de visie van de wetgever een onzekere toekomstige gebeurtenis – is aan de orde of de staatssecretaris de asielzoeker eerder op de juiste grond heeft toegelaten. De grond voor intrekking en niet-verlenging kan immers verschillen afhankelijk van de grond waarop de vergunning was verleend.¹⁵ Om te voorkomen dat de asielzoeker enig belang zou hebben bij het doorprocederen over de grond waarop hij is toegelaten, zijn de rechten, het ‘voorzieningspakket’, verbonden aan de voorheen verschillende verblijfstitels, geüniformeerd. Een asielzoeker die op de d-grond is toegelaten heeft dezelfde rechten als de asielzoeker die op de a-grond is toegelaten. In de praktijk betekent dit dat de voormalig vvtv-houder bijvoorbeeld recht op gezinshereniging heeft gekregen, iets wat hij onder oude wet in beginsel niet had.

Afschaffing bezwaarfase

Een wijziging die veel stof heeft doen opwaaien, de afschaffing van de bezwaarfase in asielzaken, is neergelegd in een van de kortste artikelen van de nieuwe wet: ‘Artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht is niet van toepassing’ (art. 80). Van een afwijzende beschikking op een asielaanvraag is dus direct beroep bij de rechtbank mogelijk. Voorwaarde voor een goed functioneren van dit systeem is een goede beschik-

king in eerste en enige aanleg. Daarvoor is in de wet een voornemenprocedure gecreëerd voor die gevallen waarin de Staatssecretaris van Justitie voornemens is de aanvraag (om verlening of verlenging van een verblijfsvergunning) af te wijzen¹⁶ dan wel de vergunning in te trekken.¹⁷ In dat geval zal de vreemdeling dus schriftelijk door de Staatssecretaris van Justitie worden ingelicht over de motivering van de voorgenomen afwijzing. Op dat voornemen kan de vreemdeling zijn (schriftelijke) zienswijze geven waarna de staatssecretaris zijn beslissing in een beschikking neerlegt. In deze beschikking wordt – bij afwijzing van de aanvraag – ingegaan op de zienswijze van de vreemdeling.¹⁸

Een beschikking waarbij een aanvraag om een verblijfsvergunning wordt afgewezen heeft onder de nieuwe wet meer rechts-

dat het gehele ‘pakket’ in één keer aan de (bestuurs)rechter wordt voorgelegd. Dit systeem beoogt het aantal zelfstandige procedures te verminderen.²³ De praktijk, waarin het Centraal Orgaan opvang asielzoekers na beëindiging van de vreemdelingenrechtelijke procedure een (civiel) kort geding tegen de vreemdeling moest aanspannen, indien deze niet vrijwillig zijn woonruimte verliet die hem hangende zijn asielprocedure krachtens de Wet COA was toegewezen, behoort daarmee tot het verleden.

In art. 43 ten slotte is een zogenaamd besluitmoratorium neergelegd. Met dit artikel heeft de Staatssecretaris van Justitie de mogelijkheid de beslistermijn van in beginsel zes maanden,²⁴ met ten hoogste een jaar te verlengen. Het besluitmoratorium zal in een drietal situaties kunnen worden toege-

met de situatie in een bepaald land, bij de laatste grond gaat het om een organisatorische belemmering bij het behandelend bestuursorgaan²⁶. Een besluitmoratorium is een besluit van algemene strekking, bekendmaking zal plaatsvinden in de Staatscourant.²⁷

Het besluitmoratorium van art. 43 lijkt een tegenhanger te hebben in het zogenoemde vertrekmoratorium, geregeld in art. 45 lid 4.

Toetsing ex nunc

De algemene bepalingen van het hoofdstuk ‘Rechtsmiddelen’ bevatten, afgezien van het hoger beroep, vrijwel geen wijzigingen ten opzichte van de oude wet. De termijn voor het instellen van rechtsmiddelen blijft in de meeste gevallen, in afwijking van art. 6:7 Awb, vier weken.²⁸ De rechtbank Den Haag blijft de relatief bevoegde rechter die terechtzittingen kan houden in nevenzittingsplaatsen.²⁹ In afwijking van de art. 2:1 en 8:24 Awb moeten rechtsmiddelen volgens het eerste lid van art. 70 worden ingesteld door de vreemdeling in persoon, zijn wettelijk vertegenwoordiger, zijn bijzonder gemachtigde of een daartoe bepaaldelijk gemachtigde advocaat.³⁰ Eerder in de wet zijn enigszins vergelijkbare bepalingen te vinden in de art. 23 en 36: aanvragen om een verblijfsvergunning (regulier respectievelijk asiel) moeten, in afwijking van art. 2:1, eerste lid, Awb, worden ingediend door de vreemdeling of zijn wettelijk vertegenwoordiger. De vreemdeling kan zich bij aanvragen om een verblijfsvergunning dus niet laten vertegenwoordigen. Uit het verloop van het eerste lid van art. 70 blijkt echter dat bij het instellen van rechtsmiddelen van art. 8:24 Awb (mogelijkheid van bijstand/vertegenwoordiging in beroep bij de rechtbank) juist niet wordt afgeweken. Al met al zijn het wat cryptische artikelen.

De werking van het besluit omtrent een verblijfsvergunning asiel wordt, behoudens enkele uitzonderingen, opgeschort totdat de beroepstermijn is verstreken of, als beroep is ingesteld, totdat op het beroep is beslist.³¹ Hiermee wordt afgeweken van de hoofdregel van art. 6:16 Awb dat het (bezwaar of) beroep niet de werking schorst van het besluit waartegen het is gericht. Een verzoek om een voorlopige voorziening ten-

De wetgever wil het doorprocederen voor een betere verblijfstatus voorkomen

gevolgen dan onder de oude. Onder de oude wet gold al dat een vreemdeling na een afwijzende beschikking in beginsel niet meer rechtmatig in Nederland verbleef en het land uit eigener beweging diende te verlaten, bij gebreke waarvan uitzetting kon volgen.¹⁹ In de nieuwe wet zijn daaraan toegevoegd – afhankelijk van het karakter van de afgewezen aanvraag, regulier of asiel – de bevoegdheid voor bepaalde ambtenaren om plaatsen te betreden teneinde de vreemdeling uit te zetten,²⁰ de beëindiging van verstrekingen voorzien bij of krachtens de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers²¹ en de bevoegdheid van bepaalde ambtenaren een onroerende zaak gedwongen te ontruimen ‘teneinde het onderdak of het verblijf in de woonruimte als verstreking geboden’, te beëindigen.²² De artikelen waarin de gevolgen worden geregeld (art. 27 voor regulier en art. 45 voor asiel) repen van gevolgen ‘van rechtswege’. In tegenstelling tot wat deze woorden suggereren, heeft de wetgever blijkens de toelichting kennelijk wel beoogd dat ook deze gevolgen ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd. Het nieuwe zit hem in het feit

past, kort gezegd: in geval van een korte periode van onzekerheid over de situatie in een bepaald land, indien de situatie in het land van herkomst op grond waarvan de aanvraag kan worden toegewezen, naar verwachting van korte duur zal zijn en als sprake is van een massale instroom uit een bepaald land of een bepaalde regio, waardoor redelijkerwijs niet tijdig een beschikking kan worden gegeven.²⁵

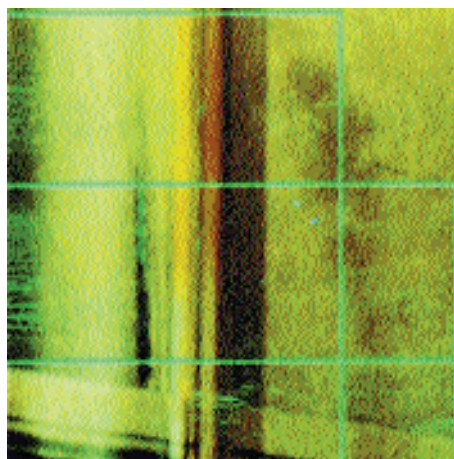
Bij de eerste twee gronden gaat het om inhoudelijke aspecten die verband houden

einde ervoor te zorgen dat de vreemdeling de beslissing op zijn beroep in Nederland mag afwachten, is dus meestal niet meer nodig.³² Ook hiermee beoogt de wetgever het aantal procedures dat een vreemdeling kan (en in zekere zin moet) aanspannen, te verminderen.

De interessantste bepaling in dit hoofdstuk is art. 83, dat voor asielzaken in beroep de ex nunc-toetsing introduceert. De letterlijke tekst van het eerste lid van deze bepaling luidt: '1. De rechtbank houdt bij de beoordeling van het beroep rekening met feiten en omstandigheden die na het nemen van het bestreden besluit zijn opgekomen, tenzij de goede procesorde zich daartegen verzet of de afdoening van de zaak daardoor ontoelaatbaar wordt vertraagd.' In het oorspronkelijke wetsvoorstel was dit nog een 'kan'-bepaling.³³ Het imperatieve karakter van de huidige bepaling komt voort uit een op 31 mei 2000 ingediend amendement.³⁴ De ex nunc-toetsing is een instrument waarmee de wetgever het fenomeen van tweede en verdere asielaanvragen – onder de oude wet een bekend verschijnsel – wil terugdringen.

bestuursrechtspraak, oordelend over een uitspraak van de rechtbank, wel zal kunnen toetsen of de rechtbank, ex nunc-toetsend, tot een juiste uitspraak is gekomen, maar nieuwe feiten of omstandigheden die eerst in hoger beroep opkomen, buiten beschouwing zal laten.

Beroep tegen het besluitmoratorium is alleen mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State,³⁶ die hier recht spreekt in eerste en enige instantie volgens de bepalingen van afdeling 3

De nieuwe wet zal even weinig als de oude bepalen of uitzetting ook daadwerkelijk geschiedt

Dreigt door ex nunc-toetsing nu niet dat de bestuursrechter op de stoel van het bestuur gaat zitten, omdat immers niet meer (uitsluitend) de toetsing van een beschikking aan de orde is? Als het goed is niet. Ingevolge het derde lid van art. 82 moet de rechtbank de minister bij nieuwe feiten en omstandigheden die na het bestreden besluit zijn opgekomen verzoeken om zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de wederpartij en de rechtbank te laten weten of de ingeroepen feiten en omstandigheden aanleiding zijn voor handhaving, wijziging of intrekking van het bestreden besluit. Het blijft dus een besluit van het bestuursorgaan dat door de rechtbank – ex nunc – wordt getoetst.³⁵ Het zal interessant zijn te volgen hoe deze bepaling in de praktijk zal werken.

De ex nunc-toetsing geldt niet in de reguliere procedures en evenmin in hoger beroep. Dat betekent dat de Afdeling

(asiel).³⁷ In art. 71, vijfde lid, is in de eerste zin bepaald dat een *belanghebbende* beroep tegen het besluitmoratorium kan instellen, terwijl vervolgens in de tweede zin art. 70 van overeenkomstige toepassing is verklaard. Dat laatste zou betekenen dat een beroep tegen een besluitmoratorium slechts kan worden ingesteld door de vreemdeling in persoon, zijn wettelijk vertegenwoordiger, zijn bijzonder gemachtigde of zijn advocaat. Het is de vraag of dit wel de bedoeling van de wetgever is geweest. Uit de parlementaire stukken komt nu juist naar voren dat de wetgever zich op het standpunt stelde dat ook bepaalde rechtspersonen (als algemene of collectieve belangbehartigers) zouden worden aangemerkt als belanghebbenden die tegen het besluitmoratorium beroep zouden kunnen instellen.³⁸

Bestuursrechtelijk hoger beroep

De wet kent – voor het eerst in de vreemdelingenrechtelijke historie – een bestuursrechtelijk hoger beroep, en dat in vrijwel alle zaken.³⁹ Die mogelijkheid wordt wel aan strakke regels gebonden.

Een appellant moet meteen in zijn beroepschrift één of meer grieven aanvoeren (art. 85, lid 1, Vw 2000). Wat een grief is, bepaalt het tweede lid van art. 85: '2. Een grief omschrijft het onderdeel van de uitspraak waarmee de indiener zich niet kan verenigen alsmede de gronden waarop de indiener zich daarmee niet kan verenigen.' Het niet-voldoen aan het eerste of tweede lid van dit artikel, aan art. 6:5 Awb of aan enig ander bij de wet gesteld vereiste voor het in behandeling nemen van het hoger beroep leidt onherroepelijk tot niet-ontvankelijkverklaring. Art. 6:6 Awb (de mogelijkheid van herstel verzuim) is in het derde lid niet van toepassing verklaard.

Ook bij de termijn voor betaling van het griffierecht (dat overigens in asielzaken niet wordt geheven) is het oppassen: in plaats van binnen vier weken, dient bijschrijving of storting van het griffierecht binnen twee weken plaats te vinden.⁴⁰

De wetgever heeft de Afdeling bestuursrechtspraak (ook) verder de mogelijkheid gegeven zich met forse slagen door de ongetwijfeld grote hoeveelheid zaken te werken.

Tegen een uitspraak buiten zitting (art. 8:54, eerste lid, Awb) is geen verzet mogelijk;⁴¹ art. 39 WRvS (over onder meer behandeling door de meervoudige kamer en de mogelijkheid van verwijzing naar de enkelvoudige kamer) is niet van toepassing,⁴² de behandeling vindt plaats onder versneld regime (afdeling 8.2.3 Awb).⁴³ De Afdeling kan zich bij haar uitspraak beperken tot een beoordeling van de aangevoerde grieven⁴⁴ en als zij oordeelt dat een aangevoerde grief niet tot vernietiging kan leiden, kan zij zich in de gronden van haar uitspraak beperken tot dit oordeel.⁴⁵ Ten slotte kan de voorzitter van de Afdeling bij zijn uitspraak op een verzoek om een voorlopige voorziening,⁴⁶ ook als het verzoek niet ter zitting is behandeld, onmiddellijk uitspraak doen in de hoofdzaak. Het komt erop neer dat bijvoorbeeld een hoger beroep tegen een uitspraak van de meervoudige kamer van de rechtbank door de

Voorzitter buiten zitting met toepassing van art. 8:86 Awb kan worden afgedaan met het enkele oordeel dat de aangevoerde grieven (grief) niet tot vernietiging kunnen (kan) leiden. Tegen een dergelijke uitspraak is geen verzet mogelijk.

Overgangsrecht

Bij de regeling van het overgangsrecht is een tweetal uitgangspunten leidend geweest: enerzijds zou de materiële rechtspositie van de rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdeling in beginsel niet mogen verslechteren, anderzijds wilde de wetgever voorkomen dat nog tot in lengte van jaren oude verblijfstitels zouden bestaan naast de verblijfstitels op grond van de nieuwe wet. De uitwerking van het laatstgenoemde uitgangspunt is te vinden in het eerste artikel van hoofdstuk 9 'Overgangs- en slotbepalingen', art. 115: alle bestaande verblijfstitels zijn op 1 april 2001 van rechtswege 'omgeklapt' in verblijfstitels op grond van de nieuwe wet. Een toegelaten vluchteling (A-statushouder) bijvoorbeeld, is vanaf 1 april 2001 houder van een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd, een houder van een vtv is vanaf deze datum houder van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd. Een vergunning die onder de oude wet met beperkingen was verleend (bijvoorbeeld voor studie) en met een bepaalde geldigheidsduur, is 'omgeklapt' in een vergunning voor bepaalde tijd regulier, en behoudt de beperkingen die de vergunning ook al onder de oude wet had.⁴⁷

Oude titels zijn dus opgehouden te bestaan en kunnen – uiteraard – ook niet meer worden verleend. Al ingediende aanvragen voor oude verblijfstitels worden op grond van art. 117 aangemerkt als aanvragen om een verblijfstitel op grond van de nieuwe wet. Op de *behandeling* van deze aanvragen blijft echter het oude recht van toepassing.⁴⁸ Ook op de *behandeling* van een bezwaarschrift tegen een besluit dat is bekendgemaakt (of tegen een handeling die is verricht) vóór 1 april 2001 blijft het oude recht van toepassing.⁴⁹ Ten aanzien van de *mogelijkheid* om dit bezwaar te maken blijft eveneens het oude recht van toepassing.⁵⁰ Dat betekent dat, indien een besluit op 28 maart 2001 is bekendgemaakt en tegen dat besluit toen

bezwaar openstond, ook na 1 april 2001 bezwaar kan worden gemaakt (uiteraard zolang de termijn daarvoor openstaat). Op dit bezwaar zijn dan vervolgens de oude procedurele bepalingen van toepassing. Zo kan de staatssecretaris op grond van art. 32 Vw (oud) aan het bezwaar schorsing onthouden (of verlenen) en kan de president van de rechtbank in het geval van een voorlopige voorziening hangende bezwaar nog steeds gebruikmaken van zijn bevoegdheid ex art. 33b Vw (oud) en tevens op het bezwaar beslissen.

Ook wat betreft de *mogelijkheid* beroep in te stellen tegen een besluit dat voor 1 april 2001 is bekendgemaakt (dan wel tegen een voor die datum verrichte handeling) blijft het oude recht van toepassing. Nu ten aanzien van art. 83 Vw 2000 geen overgangsregeling is getroffen, heeft het artikel onmiddellijke werking. Dat betekent dat in alle beroepen die na 1 april 2001 ter zitting worden behandeld, ook al betreft het 'oude' beroepen, de ex nunc-toetsing in beginsel moet worden toegepast. Rechtshulpverleners doen er goed aan dat scherp in het oog te houden. Brengen zij nieuwe feiten en omstandigheden niet in in de lopende beroepsprocedure, terwijl dat wel mogelijk was, dan loopt men het risico dat deze feiten en omstandigheden niet meer als basis kunnen dienen voor een nieuwe aanvraag, althans zullen deze feiten en omstandigheden niet als nova (kunnen) worden beschouwd, zodat de nieuwe aanvraag door het bestuursorgaan met toepassing van art. 4:6 Awb kan worden afgedaan.

Op alle lopende procedures is na 1 april 2001 *materieel* nieuw recht van toepassing, nu daarvoor geen overgangsregelingen zijn getroffen. Aandacht verdient in dit verband art. 3.103 Vb 2000, dat – als algemene regel voor aanvragen om een verblijfsvergunning regulier – bepaalt dat de aanvraag wordt getoetst aan het recht dat gold op het tijdstip waarop de aanvraag is ontvangen, *tenzij uit de wet anders voortvloeit* of het recht dat geldt op het tijdstip waarop de beschikking wordt gegeven, voor de vreemdeling gunstiger is. Dit artikel bevat een sinds jaar en dag in het reguliere vreemdelingenrecht gehanteerde regel, die afwijkt van de hoofdregel in

Noten

- 1 KB van 20 maart 2001, Stb. 2001, 144.
- 2 Wet van 23 november 2000 tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (Vreemdelingenwet 2000), Stb. 2000, 495.
- 3 Stb. 1965, 40.
- 4 Besluit van 23 november 2000 tot uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 (Vreemdelingenbesluit 2000), Stb. 2000, 497.
- 5 Ook het Voorschrift Vreemdelingen 2000 en de Vreemdelingencirculaire 2000 zijn op 1 april in werking getreden, aangepast aan de nieuwe wet.
- 6 Onder e en f van dit artikellid zijn bepalingen opgenomen over familieleden van degenen die op een van de gronden a tot en met d zijn toegelaten.
- 7 Art. 1 onder c en j Vw 2000.
- 8 Art. 14, lid 2, Vw 2000.
- 9 Zie voor de uitwerking van art. 14 de artt. 3.5 e.v. Vb 2000. Nieuw is dat een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd regulier ook ambtshalve kan worden verleend en wel (1) in geval van verblijf als vreemdeling die buiten zijn schuld niet uit Nederland kan vertrekken, (2) in geval drie jaren na een asielaanvraag op deze aanvraag nog niet onherroepelijk is beslist en (3) in geval van verblijf als alleenstaande minderjarige vreemdeling (art. 3.6 Vb 2000).
- 10 Visa, waaronder machtigingen tot voorlopig verblijf, worden nog steeds verleend door de Minister van Buitenlandse Zaken op grond van het Soeverein Besluit van 12 december 1813 (Stcrt. 1814, 4). Dit Soeverein Besluit bestaat uit nog slechts één artikel: 'Vreemdelingen, hier te lande aankomende, zullen de paspoorten, waarvan zij houder zijn, onderwerpen aan het visa van den secretaris van staat, en niet weder kunnen vertrekken, dan nadat op dezelfde wijze zal zijn geconstateerd, werwaarts zij voornemens zijn te reizen.'
- 11 Ook onder de nieuwe wet zal er voor de civiele rechter dan ook niet of nauwelijks een rol zijn weggelegd.
- 12 Zie hiervoor art. 29, lid 1, onder a tot en met d, Vw 2000.
- 13 Tweede Kamer 1998-1999, 26 732, nrs. 1-2, art. 40, lid 2 in samenhang met lid 4.
- 14 Zie ook Vc 2000 hoofdstuk C3, deel 14.
- 15 Zie de art. 32, 34 en 35 Vw 2000.
- 16 Art. 39 Vw 2000, uitgewerkt in de artt. 3.115 e.v. Vb 2000; zie ook Vc 2000 C.3 deel 15 onder 2 en 3.
- 17 Art. 41 Vw 2000.
- 18 Art. 42, derde lid, Vw 2000.
- 19 Art. 15d, tweede lid, Vw (oud).
- 20 Art. 27, eerste lid, onder c, art. 45, eerste lid, onder d, Vw 2000.
- 21 Art. 45, eerste lid, onder c, Vw 2000.
- 22 Art. 45, eerste lid, onder e, Vw 2000.
- 23 'Het systeem waarin van rechtswege bepaalde gevolgen intreden beoogt het aantal zelfstandige procedures te verminderen door in één procedure alle gevolgen aan de rechter ter beoordeling voor te leggen. Bij het beroep [...] betreft de rechter ook de van rechtswege intredende gevolgen van het bestreden besluit.' Memorie van Toelichting bij art. 25, Tweede Kamer 1998-1999, 26 732, nr. 3, p. 35.
- 24 Art. 42, eerste lid, Vw 2000. Op grond van het vierde lid van dit artikel kan de termijn van zes maanden ten hoogste voor zes maanden worden verlengd indien voor de beoordeling van de aanvraag advies van of onderzoek door derden of het Openbaar Ministerie nodig is.
- 25 Art. 43 onder a, b en c, Vc 2000, vergelijk de Memorie van Toelichting (bij art. 41).
- 26 Evenals de oude wet heeft ook de Vw 2000 - in de artt. 110 en 111 - 'noodtoestandbepalingen', waarmee bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden vastgesteld die afwijken van grote delen van de wet.
- 27 Memorie van Toelichting, p. 48.
- 28 Art. 69, eerste lid, Vw 2000.
- 29 Art. 71, eerste en tweede lid, Vw 2000. De Haagse rechtbank is in 1994 begonnen met vier nevenzittingsplaatsen: Amsterdam, Haarlem, 's-Hertogenbosch en Zwolle, zie art. 33a, tweede lid, Vw (oud). Hieraan zijn bij Wet van 5 juni 2000 (Stb. 2000, 239) toegevoegd: Alkmaar, Almelo, Arnhem, Assen, Breda, Dordrecht, Groningen, Haarlemmermeer, Leeuwarden, Maastricht, Middelburg, Roermond, Rotterdam, Utrecht en Zutphen. Enkele van deze nevenzittingsplaatsen hebben inmiddels een functionerende vreemdelingenkamer.
- 30 Vergelijk in de oude wet art. 30, tweede lid en art. 35, tweede lid.
- 31 Art. 82 Vw 2000.
- 32 De laatste jaren had zich al de praktijk ontwikkeld dat de Staatssecretaris van Justitie aan de vreemdeling uitstel van vertrek verleende gedurende de 'versnelde' behandeling van het beroep.
- 33 Tweede Kamer 1998-1999, 26 732, nrs. 1-2, art. 81, eerste lid.
- 34 Tweede Kamer 1999-2000, 26 732, nr. 33.
- 35 Ook bij de behandeling van het wetsvoorstel is aandacht besteed aan de verhouding tussen bestuursorgaan en rechter in geval van een ex nunc-beoordeling, zie onder meer de *Nota naar aanleiding van het verslag*, Tweede Kamer 1999-2000, 26 732, nr. 7, p. 62 e.v. en de *Memorie van Antwoord*, Eerste Kamer 2000-2001, 26 732 en 26 975, nr. 5b, p. 44 en p. 45.
- 36 Art. 70, lid 5, Vw 2000.
- 37 Art. 79, lid 2, Vw 2000.
- 38 Zie bijvoorbeeld de *Nota naar aanleiding van het verslag*, blz. 66 en blz. 67.
- 39 Art. 84 Vw 2000.
- 40 Art. 86, lid 1, Vw 2000.
- 41 Art. 88, lid 1, Vw 2000.
- 42 Art. 88, lid 2, Vw 2000.
- 43 Art. 89, lid 1, Vw 2000.
- 44 Art. 91, lid 1, Vw 2000.
- 45 Art. 91, lid 2, Vw 2000. Een vergelijkbare bevoegdheid kent al de Hoge Raad in cassatie op grond van art. 101a Wet RO.
- 46 Hoger beroep heeft geen schorsende werking.
- 47 Art. 115, lid 2, Vw 2000.
- 48 Art. 117, lid 2, Vw 2000.
- 49 Art. 118, lid 2, Vw 2000.
- 50 Art. 118, lid 1, Vw 2000.
- 51 Zie de art. 16, eerste lid, onder c en art. 18, eerste lid, onder d, Vw 2000.
- 52 Rb. Den Haag, 4 april 2001, JV 2001, 108. Rb. Den Haag (Arnhem), 4 april 2001, JV 2001, S122.

(advertentie)

SLIMME INFORMATIESYSTEMEN

HEL PEN U HERINNEREN
ZIJN EENVOUDIG TE BEDIENEN
ORGANISEREN UW KANTOOR

ER KAN MAAR ÉÉN DE BESTE ZIJN

Stichting Advocaten Software

Riverside 197 - 3726 LG - Lelystad - Tel 0020 231 994 - Fax 0020 237 330

Voorwaardelijk opzet van HIV-besmette

Een aanmerkelijke kans? (2)

De Rechtbank Leeuwarden gaf in maart een wel erg ruime interpretatie van het begrip voorwaardelijk opzet. De Rechtbank Arnhem deed dat in een vergelijkbare zaak heel anders: geen voorwaardelijk opzet en dus geen poging tot doodslag van de man die wist van zijn HIV-besmetting en die onveilige seks had.

mr. J. Boksem
advocaat te Leeuwarden

In het *Advocatenblad* van 6 april jl.¹ heb ik aandacht gevraagd voor een opmerkelijke uitspraak van de Rechtbank Leeuwarden.² In die zaak stond de vraag centraal of een met HIV besmette man – die van zijn besmetting op de hoogte was, maar desondanks onveilige seks had gehad met minderjarige jongens – veroordeeld kon worden voor poging tot doodslag. De Leeuwarder rechtbank kwam tot een veroordeling en gaf daarbij een nieuwe definitie van het voorwaardelijk opzet. Voor de rechtbank was de omstandigheid dat de verdachte zich bewust moet zijn (is) geweest van de omstandigheid dat zijn handelen de maatschappelijk ontoelaatbare kans op het intreden van de dood in het leven riep, doorslaggevend.

Onlangs heeft de Rechtbank Arnhem zich in een vergelijkbare zaak over dezelfde vraag gebogen. Ook hier had de verdachte – die wist dat hij was geïnfecteerd met het HIV-virus – onveilige seks gehad met zijn slachtoffer. De rechtbank overwoog het volgende:

‘Wat betreft feit 2 overweegt de rechtbank als volgt. Zij acht bewezen dat verdachte met de benadeelde partij 1 de in de tenlastelegging gestelde seksuele handelingen heeft verricht terwijl verdachte wist dat hij was geïnfecteerd met het HIV-virus.

De volgende vraag is of deze handelingen, zoals gesteld in de tenlastelegging, zijn verricht ter uitvoering van het voornemen en het misdrijf om de benadeelde partij 1 van het leven te beroven, althans zwaar lichamelijk letsel toe te brengen.

In een strafzaak ter zake van eenzelfde soort handelingen, gediend hebbende bij de rechtbank te Leeuwarden op 15 april 2001, zijn brieven overgelegd van prof. dr. S.A. Danner, werkzaam in het VU-ziekenhuis, over de grootte van de kans op besmetting met het HIV-virus bij een seksueel contact. Hoewel deze brieven zich niet bij de processtukken van deze zaak

bevinden, zijn door de raadsman deze cijfers genoemd en zijn ze op het onderzoek ter terechtzitting aan de orde geweest (...). Uit deze brieven blijkt dat de statistische kans op besmetting met het HIV-virus varieert van 1 op 250 en 1 op tot 10.0000 per seksueel contact terwijl vervolgens de kans dat zich vervolgens bij de slachtoffers de ziekte aids zal ontwikkelen wordt geschat tussen de tien en tachtig procent.

Verdachte heeft een, maatschappelijk gezien, onaanvaardbaar risico genomen. Gelet op de huidige kennis van de medische wetenschap kan echter niet met zekerheid worden gesteld dat – ook al zou het slachtoffer een HIV-besmetting oplopen als gevolg van het seksueel contact met verdachte – het slachtoffer aan de ziekte aids zal overlijden.

De rechtbank is van oordeel dat de kans dat het slachtoffer als gevolg van het seksueel contact met verdachte wordt besmet met het HIV-virus, vervolgens aids krijgt en als gevolg daarvan komt te overlijden weliswaar aanwezig is, maar dat deze kans niet zodanig groot is dat deze is aan te merken als een aanmerkelijke kans in de zin van voorwaardelijk opzet.

De rechtbank is op grond hiervan dan ook van oordeel dat de verrichte handelingen niet zijn aan te merken als een poging tot doodslag.³

Traditionele benadering

In beide uitspraken werd een normatief oordeel gegeven over het handelen van de verdachte. De rechtbank Leeuwarden sprak van een ‘maatschappelijk gezien (volstrekt) ontoelaatbaar’ handelen. De Arnhemse rechtbank oordeelde dat de verdachte een ‘maatschappelijk gezien, onaanvaardbaar risico’ heeft genomen. Hoewel de gekozen terminologie enigszins verschilt, zal de mate van afkeuring van het door de verdachte vertoonde gedrag niet wezenlijk anders geweest zijn.

Wat wel wezenlijk anders is, is het antwoord op de vraag of het opzet bewezen kan worden. Voor de Leeuwarder rechtbank ligt het (voorwaardelijk) opzet in het bewust maatschappelijk ontoelaatbare handelen besloten. Voor de Arnhemse rechters is nog steeds de 'aanmerkelijke kans' doorslaggevend. Dit verschil in benadering heeft ertoe geleid dat de ene verdachte werd veroordeeld en de andere verdachte (in een vrijwel identiek geval) werd vrijgesproken.

In mijn vorige bijdrage heb ik argumenten gegeven die pleiten voor een 'traditionele benadering' van het voorwaardelijk

(op een wezenlijk punt) baseert op brieven van een deskundige die in de Leeuwarder zaak zijn overgelegd. Men krijgt de indruk dat de rechtbank is afgegaan op 'tweedehands' informatie. De brieven zelf zijn niet aan het dossier toegevoegd en het is zelfs de vraag of de rechters de brieven onder ogen hebben gehad. Toch zijn de cijfers die in de brieven worden genoemd van doorslaggevende betekenis geweest voor het antwoord op de vraag of er sprake was van een aanmerkelijke kans. De cijfers worden min of meer als feiten van algemene bekendheid gepresenteerd. Daarin schuilt een zeker

Noten

- 1 J. Boksem, 'Een aanmerkelijke kans? Voorwaardelijk opzet van HIV-besmette', *Advocatenblad* 2001-7, pp. 251-253.
- 2 Rechtbank Leeuwarden 1 maart 2001, parketnummer 17/080228-00 (ELRO-nr. AB0355).
- 3 Rechtbank Arnhem 24 april 2001, parketnummer 05/090285-00 (ELRO-nr. AB1374).

Door de verschillende opvattingen werd de een veroordeeld en de ander, in een vrijwel identieke zaak, vrijgesproken

opzet. Van voorwaardelijk opzet is sprake wanneer komt vast te staan dat de verdachte zich 'welbewust heeft blootgesteld aan de aanmerkelijke kans' op het gevolg. De Rechtbank Arnhem heeft ook voor deze 'traditionele benadering' gekozen.

Tweedehands informatie

Wat mij opvalt aan de redenering van de Rechtbank Arnhem is dat zij haar oordeel

gevaar. Het is immers niet denkbeeldig dat de cijfers specifiek voor de Leeuwarder casus golden (jongens die gedwongen werden tot orale seks) en daarom niet zonder meer ook toepasselijk zijn op andere gevallen (bijvoorbeeld coïtus tussen man en vrouw of anaal seksueel verkeer). Het is niet bij voorbaat uitgesloten dat in die andere gevallen de kans op een besmetting met fatale afloop wel aanmerkelijk is. n

(advertentie)

Welke maat past u?

HV&PARTNERS
VOOR JURISTEN, VAST OF INTERIM

www.advocatenwerk.nl TEL 010 - 240 06 05

FIF 33 ROTTERDAM

Rechtspraak- en informatiebureau voor de advocatuur
Voorzien vanuit de bestrijdingskosten binnen- en buitenland

• onrechtmatige aansprakelijkheid	• overtrekking concurrentievervalsing
• intellectuele eigendomsrecht	• handelsrechtelijke aansprakelijkheid
• fiscale aansprakelijkheid	• privacy en databescherming

Telefoon: 010 - 477 33 22
Fax: 010 - 477 08 30

E-mail: info@fif33-rotterdam.nl
Internet: www.fif33-rotterdam.nl

Vraag ons tevens advies aan voor ons tevens opgesteld aan de rechter

Bijzondere aandacht: Met het oordeel van 2006, 3 201 HFR Rotterdam
Concreet en duidelijk en Positief 25210, 3 001 HFR Rotterdam

Boekbespreking

Wij zien u wel in de rechtszaal

(Paul Ruijs)

In talloze brieven en rapporten bestrijdt Paul Ruijs al jarenlang de arrogantie en belangenverstremgeling die hij ziet bij gezaghebbende personen als advocaten, notarissen en rechters. Hij concludeert in zijn onlangs verschenen boek dat de verliezende partijen van het begin af aan geen schijn van kans hadden. In plaats van gedegen feitenonderzoek en weloverwogen juridische beslissingen neemt hij steeds dezelfde nestgeur waar bij tegenpartij, advocaat en rechter.

Leo van Osch
redactielid

Ruijs behandelt een tweetal geruchtmakende zaken waar hij als juridisch adviseur mee te maken kreeg: het onderzoek van de Consumentenbond naar de kwaliteit van brood (1993), en de rol van ANWB en TNO bij de – negatieve – rapportage over een koppeling tussen personenauto en caravan, van het merk Stabifix.

Ter opfrissing van het geheugen: de broodzaak betrof de inkoop van de Consumentenbond van een niet correcte hoeveelheid broden. In de testresultaten kwam Natuurvoedingwinkel Zonnemaire uit Rotterdam slecht uit de verf. De door de bond toegestuurde kassabonnen – vreemd genoeg volgens haar later ‘slechts bestemd voor interne declaraties’ – konden echter onmogelijk afkomstig zijn van Zonnemaire. Zonnemaire wist publicatie te voorkomen, maar in het wel gepubliceerde onderzoek naar een groot aantal andere natuurvoedingwinkels werden ook onregelmatigheden ontdekt.

Sanders, de uitvinder van de Stabifix,

hij net als de meeste burgers altijd heeft gemeend dat rechters onpartijdig zijn, dat advocaten met open vizier en zonder oog voor mogelijke repercussies partij kiezen en dat consumentenorganisaties objectief onderzoek verrichten naar producten op de markt. Maar dit beeld is verdwenen.

Tegenwoordig gaat hij ervan uit dat rechters door hun nevenfuncties of connecties met (grote) advocatenkantoren niet in staat zijn om een onafhankelijk oordeel te vellen, dat advocaten hun oor laten hangen naar hun eigenbelang en dat consumentenorganisaties mede door verregaande commercialisering onderzoeken manipuleren om zodoende hun eigen positie te verstevigen.

Na de inleiding volgen twee eveneens inleidende hoofdstukken over de krampachtigheid waarmee openbare uitspraken worden beschermd en over de tuchtrechtpraak van advocatuur en notariaat. Ruijs wijdt een apart hoofdstuk aan de advocatuur. Behoudens de advocaten Zegers uit Volendam en de Bruin uit Rotterdam kan

De bakkers en de uitvinder stuiten volgens de auteur op onverschilligheid, arrogantie en belangenverstremgeling tussen advocaten en rechters

was gevraagd of hij zijn uitvinding van het predikaat ANWB-keurmerk wilde laten voorzien, kosten f 17.500, hetgeen Sanders weigerde. Kort daarop publiceerde de ANWB een rapport van TNO waarbij de Stabifix als ondeugdelijk uit de bus kwam.

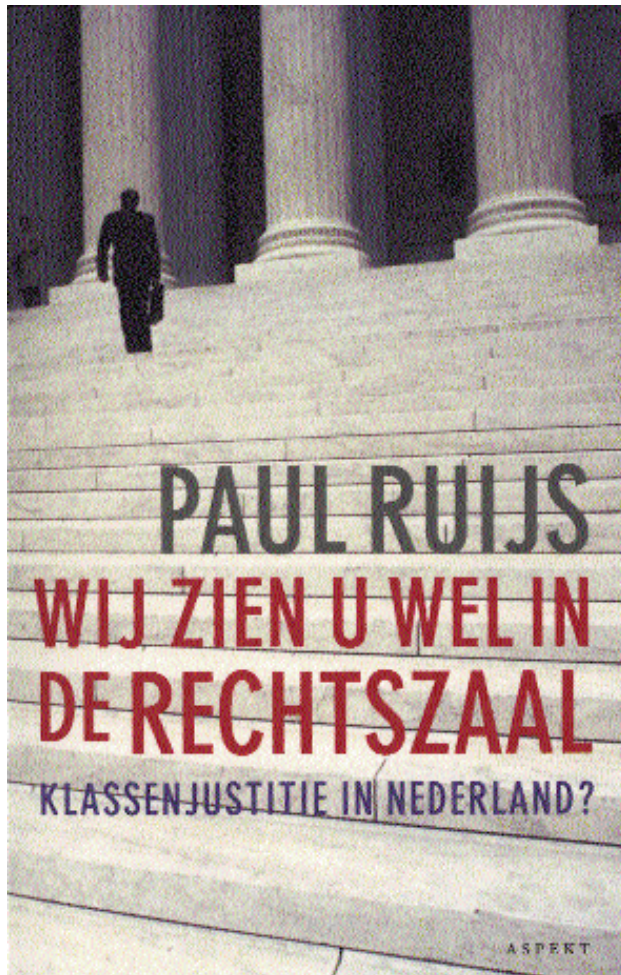
Weinig sympathie

Ruijs' uitgangspunt bij de beschrijving van de vele procedures die hieruit voortvloeiden is een belangenverstremgeling tussen advocaten, rechters, notarissen en consumentenorganisaties. In de inleiding schrijft hij dat

onze beroepsgroep op weinig sympathie rekenen. Er is, aldus Ruijs, ‘geen enkele aanwijsbare reden om advocaten qua betrouwbaarheid en fatsoen hoger aan te slaan dan een tweedehands autoverkoper, makelaar, kroegbaas, burgemeester of politicus.’

Dit rijtje had nog uitgebreid kunnen worden, want Ruijs heeft in zoverre gelijk dat het allemaal mensen zijn en van advocaten moet worden gezegd dat niets menselijk ze vreemd is. Anders gezegd: je hebt hele goede advocaten, hele slechte en alles

Boekbespreking

wat er tussenin zit. Deze nuancering lijkt aan Ruijs niet besteed, al neemt hij vooral advocaten van grote kantoren op de korrel, advocaten van kantoren als Pels Rijcken, de Brauw Blackstone Westbroek, Stibbe en Trenite Van Doorne, zoals het toen nog heette.

Enkele voorbeelden: AR-lid Fransen van de Putte (nu Van Doorne) wordt als voorbeeld genoemd van de advocaat dat tevens rechter plaatsvervanger in de 'eigen 'rechtbank' is. Volgens Ruijs is dat type met geen stok naar een andere rechtbank te slaan. De advocaat van de Consumentenbond, mr. Taekema (De Brauw) is een meester in het 'ongegeneerd bekladden van je tegenstander'. De eigen advocaat van de bakkers, mr. Statius van Eps (tegenwoordig bij Promes Van Doorne, Curaçao) 'hoorde en vond niets verdachts aan de relaties tussen

Consumentenbond en de Haagse rechtbank' en 'wilde niet weten hoe het zat'.

Eind van liedje

Na deze inleiding, zo lijkt Ruijs te zeggen, was het al vrijwel onmogelijk om in de broodzaak en Stabifix-kwestie in de rechtszaal een poot aan de grond te krijgen. Wat de bakkers of Sanders ook aanvoerden, zij stuiten op een muur van onverschilligheid, arrogantie of misplaatst dedain. Bovendien kregen ze te maken met, zoals Ruijs de lezer wil doen geloven, een ondoorzichtige belangenverstrengeling tussen advocaten, rechters en consumentenorganisaties. Eind van het liedje is dat zowel de bakkers als Sanders weliswaar punten scoren, maar dat de overwinning –

onverschillig of dat in de civiele of strafrechtsfeer ligt – keer op keer naar ANWB Consumentenbond of TNO gaat.

Mr. P.P.M. Ruijs lijkt in zijn boek alsnog het overtuigende bewijs op tafel te willen leggen. Hij maakt zonder meer aannemelijk dat er met de feiten is gegoocheld maar kan vervolgens niet begrijpen dat er geen recht gedaan wordt. De enige reden die hij daarvoor kan bedenken is (uitsluiten moeten we dat overigens nooit) dat tegenpartij, advocaat en rechter allemaal dezelfde

nestgeur hebben. Wat hij daarbij uit het oog verliest is dat de feiten de vordering moeten kunnen dragen. Uit het geklungel van de Consumentenbond met de kasabonnetjes kan bijvoorbeeld nog niet worden geconcludeerd dat de bond de zaak opzettelijk heeft lopen flessen. Een vordering ex art. 12 Sv wordt dan bepaald geen sinecure.

Gymnastiek

Ruijs schrijft in een leesbare, vlotte stijl, al wordt van de lezer wel enige gymnastiek gevergd. De auteur heeft er bijvoorbeeld voor gekozen de broodzaak en de Stabifixkwestie om en om in een hoofdstuk te behandelen, als waren het twee lianen die zich tegelijkertijd slingerend omhoog bewegen. Bovendien valt Ruijs regelmatig in herhaling, bijvoorbeeld als het gaat om de nevenfuncties van de rechterlijke macht en het instituut van de rechter-plaatsvervanger. Ten slotte sleept hij er ook nog allerhande zaken bij die de aandacht van de lezer afleiden, zoals het onderzoek naar Vie d'Or en naar ANWB-rijsscholen. Een eindredacteur had wat meer lijn kunnen aanbrengen en de lezer enig leed kunnen besparen.

Na lezing moest ik denken aan het merkwaardige boek van de engelsman Wilkins, die met evenveel overtuiging en zeggingskracht als Ruijs bij hoog en bij laag verkondigde dat het oude Griekenland diende te worden gesitueerd in de provincie Zeeland. Ik wil het graag geloven. n

Wij zien u wel in de rechtszaal

Paul Ruijs

2001, ISBN 90 5911-0-11-0

uitgever Perry Pierik/ Uitgeverij Aspekt
tel. 0346-353895

Arbiters weg bij Freshfields en CMS door conflicts of interest

Albert-Jan van den Berg (51), 's lands meest gevraagde internationale arbiter, verlaat zijn kantoor Freshfields en begint per september een 'arbitrage-boutique' in Brussel samen met Bernard Hanotiau, *name partner* van CMS Derks Star Busmann Hanotiau. Het kantoor zal gaan heten *Hanotiau & Van den Berg*.

De belangrijkste reden om bij Freshfields weg te gaan is het grote aantal *conflicts of interest* waarmee Van den Berg te maken kreeg na de fusie vorig jaar met het Duitse kantoor Bruckhaus. Van den Berg: 'Bij arbitrages wordt extra veel aandacht gegeven aan *conflicts*. Het mag gewoon nooit zo zijn dat een van de partijen cliënt of wederpartij is geweest van Freshfields. Voor de fusie speelden *conflicts* ook al een rol, maar erna was het echt zo dat ik negen van de tien zaken moest laten lopen waaronder een aantal bijzonder aantrekkelijke. Dan bedoel ik als arbiter, want als *counsel* voor een van de partijen speelt deze problematiek minder. Ik heb een tijd met deze situatie geworsteld, maar moest concluderen dat het leukste deel van mijn praktijk in grote problemen kwam.'

Een professionele arbiter heeft volgens Van den Berg een '*portable practice*' waarvoor het weinig uitmaakt waar het kantoor is gevestigd. Van den Berg: 'Het gaat puur om het niveau van de zaken. Als dat onder druk komt te staan doordat je aan een bepaald kantoor verbonden bent, is de keuze snel gemaakt.' Bij een *conflict*, ook in arbitrages, bestaat in theorie de mogelijkheid van het *disclosure followed by waiver* (je maakt je conflict bij partijen bekend die dat dan kunnen 'wegwuiven') maar dat is geen weg die Van den Berg wil bewandelen: 'Bij de ICC, de International Chamber of Commerce, een van de belangrijkste arbitrage-instituten, moet je een *statement of independence* afgeven. Als daar een enkele *disclosure* op staat, lig je eruit. Zo nauw luistert dat.'

Van den Berg koos twee jaar geleden voor Freshfields (hij zat bij Stibbe) omdat dat volgens de *league tables* 'het beste arbitragekantoor ter wereld is'. Het is tevens het grootste: de internationale arbitragegroep telt 23 partners.

Arbitrage is een enorme groeiemarkt. Traditioneel is dit type geschilbeslechting vooral een zaak van de Franse, Zwitserse en vooral Engelse kantoren (naast Freshfields zijn ook Clifford Chance en Herbert Smith sterk in dit veld) maar de Amerikanen rukken de laatste jaren sterk op. Vooral White & Case zet hoog in met een groot nieuw (eind 1999) arbitragekantoor (12 advocaten, vier partners) in Parijs, maar ook Baker & McKenzie, Cleary Gottlieb en Jones Day spelen een prominente rol.

Van den Berg arbitreerde ondermeer in het geschil tussen Koeweit

en Amerikaanse oliebrandblussers over het blussen van 789 brandende olievelden na de golfloorlog (vonnis geheim) en was *counsel* voor het Tsjechische TV-station NOVA in een geschil met een Amerikaanse investeerder. Op de op internet gepubliceerde lijst van de ICSID, het 'arbitrage-instituut' voor investeringsgeschillen van de Wereldbank, wordt hij genoemd als arbiter inzake Houston Industries Ennergy Inc. and others/Argentine Republic, International Trust Company of Liberia/Republic of Liberia, en Alex Genin and others/Republic of Estonia. Wereldwijd zijn er zo'n 250 internationale toparbiters. In ons land behoort naast Van den Berg alleen nog O.L.O. de Witt Wijnen van Nauta Dutilh tot deze elitegroep.

Voor de grote mondiale kantoren behoort arbitrage tot de lucratiefste activiteiten, vooral in de rol van *counsel* omdat dan veel medewerkers en stagiaires kunnen worden ingeschakeld. Bovendien lijkt het belang nog eens toe te nemen door de dip in M&A-transacties en het stijgende aantal geschillen die vaak het gevolg zijn van economisch moeilijker tijden. Van den Berg: 'Vooral *energy* is een grote groeier. Ik treed nu op voor een multinational die in een land aan de Middellandse zee stroom afneemt maar protesteert tegen prijsverhogingen.' Als *counsel* reken je bij arbitrages je gewone uurtarief, maar als arbiter kan het voorkomen dat je een percentage in rekening mag brengen van de waarde van het geschil dat vaak gaat om honderden miljoenen guldens, dollars of euro's.'

Naast de belangenconflicten speelde voor Van den Berg ook andere overwegingen een rol. 'Mijn vrouw is Belgische en wil graag weer in Brussel gaan wonen. Mijn kinderen zijn tien en twaalf en doen een toemend beroep op hun vader. Ik ga het zeker rustiger aan doen en zal dus meer tijd hebben. Bij Bernard Hanotiau speelden dezelfde overwegingen, zeker wat betreft de *conflicts* binnen CMS. De puzzel viel gewoon prachtig in elkaar.'

Hoewel het CMS-samenwerkingsverband geen internationale maatschap is maar een alliantie, spelen *conflicts* er niet minder een rol. Reinout Imhoff, bestuurder bij CMS Derks: 'Bernard is in arbitrages een wereldtopper. In die zin betreuren we zijn vertrek zeer. Maar dat hij onafhankelijker wil kunnen opereren is niet meer dan logisch. Zeker na de aansluiting van het Franse kantoor Francis Lefebvre bij CMS steeg het aantal *conflicts* sterk.' De naam van zijn kantoor zal per 1 september 2001 luiden: CMS Derks Star Busmann. Imhoff: 'Die naamsverandering was toch al overeengekomen in het kader van onze *re-branding*.'

(Micha Kat)

Heropening strafzaken mogelijk

Een Nederlandse strafzaak kan worden heropend wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vaststelt dat er sprake is van een schending van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Dit is de strekking van een wetsvoorstel van Minister Korthals van Justitie tot wijziging van het wetboek van Strafvordering, dat begin mei bij de Tweede Kamer is ingediend. Na een veroordeling van Nederland door het Europese Hof kan de Hoge Raad dan in een zogenoemde herzieningsprocedure een zaak herzien, en het oordeel van het Europese Hof meewegen als *novum* in de zaak. Nu wordt in voorko-

mende gevallen een veroordeelde vrijgelaten omdat de voortzetting van de tenuitvoerlegging van de uitspraak onrechtmatig was. Aanleiding voor het wetsvoorstel zijn enkele uitspraken van het Europese Hof waarbij de Nederlandse veroordelingen in strijd worden geacht met het principe 'fair trial' uit art. 6 van het EVRM. Gedacht is daarbij onder meer aan de zaak Van Mechelen waarbij een veroordeling – die in grote mate was gebaseerd op verklaringen van politieambtenaren als anonieme getuige – in strijd werd geacht met dit artikel.

(MvdK)

Titel advocaat beschermd

Bemiddelingskantoren voor juridische hulp zijn alleen gerechtigd tot het voeren van de benaming Advocaten indien zij activiteiten uitvoeren door of onder feitelijke leiding van een advocaat. Dat blijkt uit een uitspraak in een kort geding van de president van de Rechtbank Zutphen van 8 mei.

De Nederlandse Orde van Advocaten had in het arrondissement Zutphen een kort geding aangespannen tegen het bedrijf Juresta Card in Apeldoorn, dat in december 2000 zijn naam veranderde in

Juresta Advocaten. Op het kantoor van het bedrijf zijn twee personen werkzaam – beiden geen advocaat – die bemiddelen tussen rechtzoekenden en de 98 aangesloten advocaten. Tussen de advocaten en Juresta is sprake van een samenwerkingsverband. De Orde van Advocaten eiste een verbod tot het voeren van de naam Juresta Advocaten.

De president was van mening dat het voeren van de naam tot een ongewenste verwatering van de titel advocaat zou leiden omdat dan iedere rechtspersoon met

enige contractuele werkrelatie met een advocaat ook de benaming advocaat zou mogen voeren. Volgens de rechtbank is de titelbescherming niet alleen ingegeven door het belang van de advocatuur, maar ook door het belang van de rechtzoekende. Deze verwacht immers bij het zien van de titel advocaat een bepaalde mate van deskundigheid. De uitspraak van de rechtbankpresident is in lijn met een eerder arrest van de Hoge Raad. Dat geding betrof de eveneens beschermde titel van architect. (MvdK)

Advocatenblad-lezers onderzocht

De lezers van het *Advocatenblad* zijn niet erg gediend van versstrooiing. Ze wensen vakinhoudelijke artikelen: *need-to-know*- en geen *nice-to-know*-informatie. Over management van een kantoor en rechtspolitieke onderwerpen, als interdisciplinaire samenwerking en internationalisering, willen ze graag meer lezen dan het blad nu biedt. Ze lezen over het algemeen minstens een kwartier in het blad. Een derde doet dat zelfs meer dan een half uur. Zij vinden, zeker de vrouwen onder hen, dat artikelen maximaal drie pagina's lang moeten zijn. De vormgeving wordt gewaardeerd, om de duidelijke indeling, maar de ruimte voor foto's of cartoons hoeft zeker niet te worden vergroot en de omslag kan worden verbeterd, nu de helft zegt dat ze door de cover niet tot lezen wordt uitgenodigd.

Dit zijn de belangrijkste conclusies uit het grootschalige onderzoek waarvan ISEO Marketing Research begin mei verslag deed aan uitgever Elsevier bedrijfsinformatie bv. Het bureau benaderde 694 lezers, waarvan er uiteindelijk 400 een telefonisch interview gaven van ongeveer tien minuten – een voldoende representatief aantal.

De lezers zijn in het algemeen redelijk tevreden: ze geven het blad een 7,3. Het *NJB* krijgt als veelgelezen concurrent iets meer. Het wordt door de helft als eerste andere blad genoemd en in totaal door 81 % gelezen, en gewaardeerd met een 7,5. Het blad *Mr.* wordt door maar 6% als eerste genoemd maar door in totaal 46 procent gelezen; het kreeg een 6,6. *Ars Aequi* scoort ruim 30 procent, en een 7,0.

Het rapport differentieert naar geslacht, grootte van het kantoor, leeftijd en het verrichten van managementtaken. Het blad wordt langer en intensiever gelezen door advocaten uit kleinere kantoren, al stijgt het rapportcijfer dat men geeft met de grootte van het kantoor. Jongere lezers zouden minder vaak

een abonnement betalen, als ze de keuze hadden – het blad wordt nu overigens geheel betaald uit de advertenties. 55 Procent van de hele groep zou ervoor willen betalen, dit percentage ligt wat hoger bij advocaten met managementtaken en advocaten van middelgrote kantoren.

De informatie is afgezien van de tuchtrechtelijke uitspraken niet direct toepasbaar in de praktijk, zegt 52 procent, maar driekwart van de lezers vindt de inhoud wel betrouwbaar en bruikbaar als referentiekader. Praktijkinformatie haalt men uit specialistische bladen. Bladen als *Bouwrecht*, *JOR* en *Verkeersrecht* scoren ook een hoger algemeen rapportcijfer (8,6 – 8,2). Het Openingscommentaar van de deken, de column, 'Iks ging weer eens pleiten' en 'De bijzondere zaak van...' worden niet goed gelezen (40 tot 30 %). Artikelen over burgerlijk procesrecht en proces techniek, en ook de rubriek 'Hoe zat het ook alweer met...' scoren daarentegen blijkens veelgemaakte opmerkingen bijzonder goed.

Onbekendheid met de mogelijkheden van BalieNet is de belangrijkste reden dat nog geen 30 procent een toegangscertificaat heeft. De introductie van een elektronische nieuwsbrief, in de loop van het jaar, zal leiden tot veranderingen van het *Advocatenblad*. Over de combinatie van deze twee media in relatie tot BalieNet, en over maatregelen die voortvloeien uit het lezersonderzoek, stellen uitgever, Orde en redactie deze weken een Plan van Aanpak op. Daarin zullen ook de uitkomsten worden verwerkt van twee kritieksessies, waarin advocaten, journalisten en vormgevers duidelijk maakten wat er zou kunnen worden gedaan ter verdere professionalisering van het blad.

(LH)

Iks ging weer eens pleiten

Leo van Osch

Het was stil in de wacht ruimte voor de kinderrechter. Zijn minderjarige cliënt van Marokkaanse afkomst zat zwijgend naast zijn vader en daarnaast zat X te bladeren in het p-v, dat verhaalde over een scooter met draaiende motor in de hal van een flatgebouw, een daardoor geïrriteerde flatbewoonster die de sleutels van de scooter uit het contact had getrokken en een jongeman, zijn cliënt, die daar niet van gediend was geweest.

X was jaren niet toegevoegd aan minderjarigen, maar sedert een aantal weken waren er weer wat ambtshalve toevoegingen binnengedruppeld. Hij was eerst niet bijster enthousiast geweest, want hij wist zich te herinneren dat dat werk meer dan beroerd betaalde, maar kennelijk was er in de tussentijd veel ten goede veranderd, want de vergoeding lag inmiddels op een alleszins acceptabel niveau. Die vreugde werd nog groter toen bleek dat in twee gevallen de Officier na afgifte van de toevoeging alsnog seponeerde, onder voorwaarde van een of andere lullige taakstraf en X aldus, zonder het dossier ook maar te hebben ingekeken of zijn cliënt te hebben gesproken, een bedrag van elf- a twaalfhonderd gulden bijgeschreven kreeg.

X had zich eerst wat ongemakkelijk gevoeld, maar de gedachte aan talloze toevoegingszaken waarin hij had moeten sapselen om een schamele f 100 per uur te verdienen had hem verzoend met deze meevallers. Nadeelcompensatie heette dat volgens hem in een ander rechtsgebied.

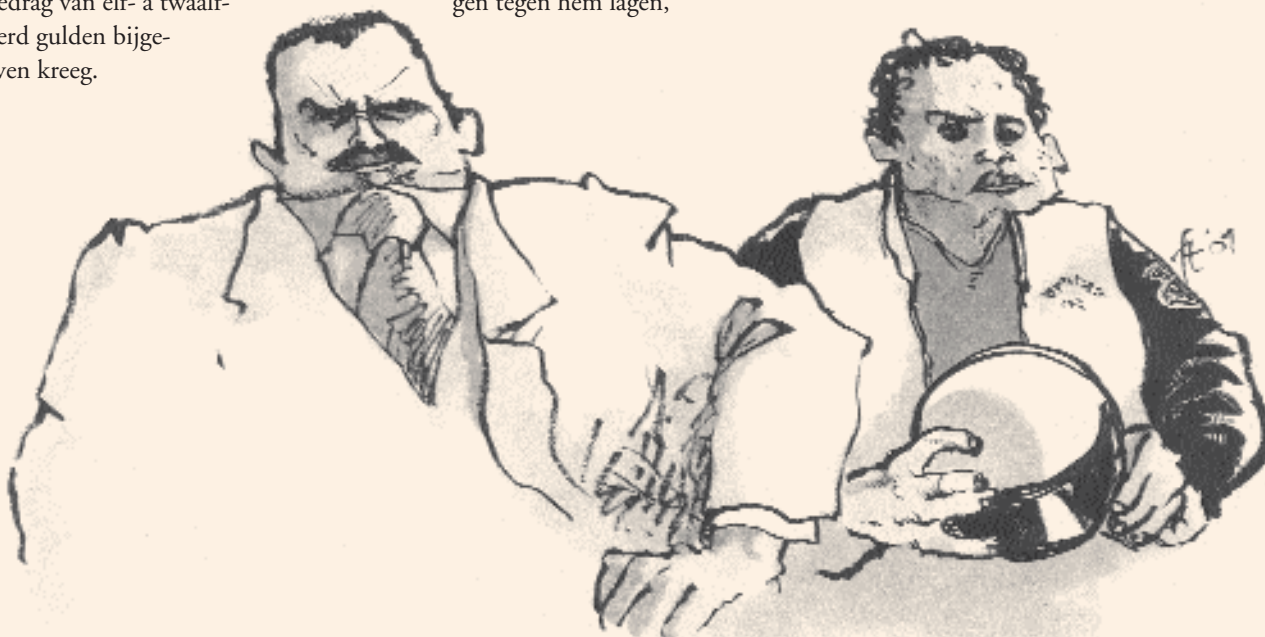
Zoonlief, behept met een puisterig voorhoofd, nipte aan een plastic bekertje koffie en wisselde in zijn moederstaal wat woorden met zijn vader. Aha, daar werd X, maar nu in het Nederlands, koffie aangeboden, die X beleefd weigerde. Even overwoog X om vader eens te vragen wat hij vond van de combinatie van een bijstandsuitkering in Nederland en onroerend goed in Marokko, maar de man sprak zo slecht Nederlands dat hij vermoedde dat de vraag niet begrepen zou worden.

Ze konden naar binnen. Zijn cliënt werd, anders dan X zelf gewend was, meteen bij zijn voornaam aangesproken, iets dat X, zelfs in kinderkzaken niet chique vond. Zijn cliënt ontkende de flatbewoonster te hebben mishandeld. X had hem er al op gewezen dat er twee getuigenverklaringen tegen hem lagen,

maar met een houding die een in het metier gepokt en gemazelde drugskoerier niet zou hebben misstaan, had deze stug volgehouden niet te hebben geslagen.

Natuurlijk ging zijn cliënt voor de bijl. Nu ja, bijltje, want de 24 uur taakstraf die hem werden opgelegd zouden weinig tot niets bijdragen aan de speciale preventie.

Op de gang verkondigde vader dat hij in beroep wilde. 'Discriminatie', hoorde X hem zeggen. Daar wilde X niet van weten. 'Zonder mij dan' antwoordde hij. Zonder een hand te geven liepen ze weg. X keek ze peinzend na. Zou hij toch te oud zijn geworden voor kinderkzaken? n

Hoe zat het ook alweer met... de gerechtelijke erkenning?

Ook met de erkenning kan de rechter een stelling van feitelijke aard van één van partijen passeren. Dit beletsel voor verder onderzoek leidt een enigszins obscuur bestaan.

Willem Heemskerck
redactielid

In mijn vorige twee bijdragen¹ besprak ik dat de rechter een (nieuwe) stelling van feitelijke aard van één van partijen kan passeren als er sprake is van een gedekt verweer of als de goede procesorde (een onaanvaardbare koerswijziging of tardiviteit) aan nader feitelijk onderzoek in de weg staat. De trilogie zou niet compleet zijn als niet ook op de gerechtelijke erkenning als beletsel voor verder onderzoek zou worden gewezen, al leidt de gerechtelijke erkenning – sedert de inwerkingtreding van het nieuwe bewijsrecht per 1 april 1988 geregeld in art. 181 Rv – als instrument voor de rechter om aan (gewijzigde) standpunten van partijen voorbij te gaan een enigszins obscuur bestaan.

Drie elementen

Het eerste lid van art. 181 Rv luidt: 'Een gerechtelijke erkenning is het in een aanhangig geding door een partij uitdrukkelijk erkennen van de waarheid van één of meer stellingen van de wederpartij.' Deze bepaling kent daarmee drie relevante componenten.

Allereerst heeft de bepaling betrekking op de *gerechtelijke* erkenning, die, zoals in het artikel wordt gedefinieerd, in 'een aanhangig geding' moet zijn gedaan; daaronder wordt niet een andere procedure (ook niet tussen dezelfde partijen) verstaan.² Is een erkenning – de term *bekentenis* is in het nieuwe bewijsrecht in verband met reminiscenties aan het strafproces vermeden³ – niet in het aanhangig geding tussen partijen gedaan, dan is zij *buitengerechtelijk*, hetgeen meebrengt dat zij – indien alsnog door de erkener betwist – toch nog bewezen moet worden. De partij die bijvoorbeeld in voorgaande correspondentie een stelling van de wederpartij heeft erkend, maar daarvan in de procedure terugkomt, zal derhalve niet de werking van art. 181 Rv kunnen worden tegengeworpen. Dat laat onverlet

dat die buitengerechtelijke erkenning in het kader van de bewijslevering een sterke aanwijzing voor de juistheid van die – later betwiste – stelling kan vormen.

Ten tweede dient ingevolge art. 181 Rv een gerechtelijke erkenning *uitdrukkelijk* te hebben plaatsgevonden, waarmee met opzet een onderscheid met een stilzwijgende erkenning is aangelegd.⁴ Laat een partij derhalve verstek gaan of voert zij tegen een stelling geen (voldoende gemotiveerd) verweer of refereert zij zich aan het oordeel van de rechter, dan is van een gerechtelijke erkenning geen sprake. Dat verhindert de rechter overigens niet om langs de werking van art. 176 lid 1 Rv de desbetreffende stelling voor juist te houden.

'Uitdrukkelijk' betekent overigens niet dat een erkenning ook schriftelijk (in een conclusie of akte) moet plaatsvinden om een gerechtelijke erkenning in de zin van art. 181 Rv te kunnen zijn. Ook uitspraken van partijen bij pleidooi of comparitie kunnen in aanmerking komen, evenzeer als verklaringen bij gelegenheid van een getuigenverhoor, hetzij in de hoedanigheid van (partij)getuige, hetzij in de hoedanigheid van partij.⁵

Het derde relevante element van art. 181 lid 1 Rv is dat de erkenning betrekking dient te hebben op één of meer *stellingen van de wederpartij*. Daarvan is geen sprake als een verklaring bij een comparitie van partijen tot een vaststellingsovereenkomst leidt⁶ en evenmin als de (gestelde) erkenning betrekking heeft op de juistheid van de juridische waarderings van de wederpartij.⁷ Naar mijn mening valt een mogelijk als erkenning aan te merken stelling (of verklaring) van een partij ook niet onder de vigeur van art. 181 Rv als de wederpartij die stelling wellicht tot de haren zou willen maken, maar die stelling niet eerder in dat geding heeft ingenomen. Wordt bijvoorbeeld bij dagvaarding door

eiser gesteld dat een bepaalde gebeurtenis op zondag heeft plaatsgevonden en gedaagde beaamt dat bij antwoord, dan behoeft art. 181 Rv eiser er mijns inziens niet van te weerhouden om bij repliek aan te voeren dat het niettemin maandag bleek te zijn geweest.

Herroeping

Een gerechtelijke erkenning, aldus lid 2 van art. 181 Rv, kan slechts worden herroepen indien aannemelijk is dat zij door een dwaling of niet in vrijheid is afgelegd. Van een erkenning onder invloed van een dwaling is sprake wanneer men door een *misverstand* tot een bekentenis is gekomen die men anders niet gedaan zou hebben;⁸ uitdrukkelijk is het niet de bedoeling van de wetgever geweest om de naar verhouding strenge regels van de wilsgebreken van het materiële vermogensrecht (dus dwaling in de zin van art. 6:228 BW) toe te passen.⁹ De term 'niet in vrijheid' reflecteert dan ook enerzijds de essentie van de wilsgebreken bedreiging, bedrog en misbruik van omstandigheden, maar biedt anderzijds een minder strenge en soepeler hanteerbare maatstaf dan in de rechtstreekse toepassing van deze wilsgebreken besloten zou liggen.¹⁰

Herroeping dient plaats te vinden bij conclusie of akte¹¹, maar terecht wordt ervoor gepleit¹² dat de rechter bij comparities of getuigenverhoren – waar een vraag nog wel eens niet goed wordt begrepen, misverstand over de feiten kan ontstaan of een partij spijt krijgt van een afgelegde verklaring – soepelheid moet betrachten en de kwestie niet te snel in de sfeer van erkenning en herroeping moet trekken.

Slapend

Art. 181 Rv – dat in wetsvoorstel 26 855 (in de voorlopige nummering als art. 2.8.6) ongewijzigd terugkeert – leidt als instrument voor de rechter waarschijnlijk een nagenoeg slapend bestaan, omdat partijen enerzijds niet gauw de juistheid van stellingen van hun wederpartijen uitdrukkelijk plegen te erkennen en anderzijds gemakkelijk met een summiere onderbouwing van het misverstand van een erkenning kan worden teruggekomen.

De erkenning moet in het aanhangig geding uitdrukkelijk zijn gedaan, en stellingen van de wederpartij betreffen. n

Noten

- 1 *Advocatenblad* 2001-7, pp. 271, en 2001-9, p. 350-351.
- 2 HR 15 maart 1996, *NJ* 1996, 435, rov. 3.4.2.
- 3 *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 113.
- 4 *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 114.
- 5 Vgl. art. 205 lid 3 Rv.
- 6 Hof Amsterdam 24 januari 1991, *NJ* 1991, 811.
- 7 Hof Den Bosch 7 november 1995, *NJ* 1996, 563, rov. 4.2.
- 8 Aldus de *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 117.
- 9 *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 116.
- 10 *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 118.
- 11 *Parlementaire Geschiedenis nieuw bewijsrecht*, p. 116.
- 12 J. Gerretsen, *Losbladige Burgerlijke Rechtsvordering*, aantek. 7 op art. 181; T.A.W. Sterk, 'Erkenning van 'de waarheid'', *WPNR* 5938 (1989), p. 709, l.k.

Wij leveren uw medische argumentatie

Medisch Adviesbureau Bins
Laan 20
2512 GN DEN HAAG

telefoon 070 345 98 08
fax 070 345 98 11
dr.mr. J.W. Bins, arts RGA

Orde-nieuws

Extra Ordevergadering

Op maandag 18 juni zal op verzoek van de BOA (Belangenvereniging van Ondernemende Advocaten) een extra Ordevergadering plaatsvinden ex art. 37 lid 1 van de Advocatenwet. Deze vindt plaats in het Beatrixgebouw (Jaarbeursplein) van het Jaarbeurscomplex in Utrecht. De vergadering start om 15.00 uur.

Voor de agenda wordt verwezen naar de hieronder integraal afgedrukte brief van de BOA.

U kunt zich opgeven voor deelname via het formulier dat is meegestuurd bij de algemene mailing ter aankondiging van de extra vergadering.

Haarlem, 3 mei 2001

Mijnheer de Deken,

Op de laatste algemene vergadering hebben onze leden het bestuur van de vereniging gemachtigd om op de voet van het bepaalde in art. 37 van de Advocatenwet een buitengewone ordevergadering te doen houden en daarbij de agenda vast te stellen. Volledigheidshalve hebben van de aanwezige leden een zestigtal een machtiging als in kopie bijgesloten ondertekend. Zonodig kunnen wij natuurlijk alle volmachten overleggen. Wij nemen evenwel aan dat onze confraternele verzekering dat ze er zijn, afdoende is.

Namens onze (dan wel: de bedoelde) leden verzoeken wij u dan ook een buitengewone vergadering van de landelijke Orde bijeen te roepen.

Onze agenda beslaat twee onderwerpen die u onderstaand met toelichtingen aantreft. U gelieve deze inclusief de bijbehorende toelichtingen in het convocaat op te nemen.

De agendapunten luiden als volgt:

1. Tweedeling advocatuur

BOA zal haar standpunt formuleren rond het volgende.

De advocatuur is door de sterke concentraties en daarmee samenhangende veranderingen van de laatste decennia in twee hoofdgroepen verdeeld geraakt: enerzijds vrije beroepsbeoefenaars die alleen of samen met enkele collega's praktijk houden (welke groep nog steeds de meerderheid vormt) en anderzijds de grote tot zeer grote kantoren die tot juridische bedrijven zijn geworden.

Ondanks deze 'aardverschuivingen' binnen de beroepsgroep is de wijze waarop deze in de Orde is georganiseerd, onveranderd gebleven. Zo is de vervulling van functies binnen de Orde geheel gebaseerd op vrijwilligerswerk. De juridische bedrijven hebben echter – anders dan de beroepsbeoefenaars – de tijd en de middelen om – zo nodig full time – de organen van de Orde te bemannen. Hierdoor zijn zij sterk oververtegenwoordigd en maken zij feitelijk de dienst uit.

Dit uit zich volgens BOA het hinderlijkst in een almaar uitdijende bemoeizucht en regelgeving die onder propagandistische noemers als 'specialisatie', 'kwaliteits-bevordering', 'fraudebestrijding' en 'consumentenbescherming' wordt gepresenteerd. Extern roept dit een negatief beeld op van de gehele beroepsgroep. Intern verstoort het de praktijkuitoefening van de vrije beroeps-

beoefenaars, die met alle middelen (inmiddels zelfs: openlijk) worden gemarginaliseerd.

De beroepsgroep dient zich volgens BOA dringend te herbezinnen op deze volstrekt ongewenste ontwikkeling. De organen van de Orde dienen op een representatieve wijze en naar doelmatige criteria te worden bemand.

2. Waarborgfonds versus boekhoudverordening.

De algemene beschouwingen zoals ontwikkeld in het eerste agendapunt zullen bij wijze van casus door BOA-sprekers worden uitgewerkt in de (totstandkoming van) de huidige boekhoudverordening als ondoelmatig, stigmatiserend en concurrentievervalsend instituut versus het volgens BOA enig juiste alternatief van een onderling waarborgfonds.

Het totale tijdsbeslag van onze inleidingen zal plm. anderhalf uur bedragen. Een opgave van de sprekers zal u t.z.t. worden toegezonden.

Wij verzoeken u het er toe te leiden dat de vergadering op een tijdstip in mei of juni 2001 op een centrale plaats in het land zal worden gehouden. In verband met verhinderdata van onze sprekers verzoeken wij u vroegtijdig met ons te overleggen alvorens datum en tijdstip definitief vast te stellen.

Tot slot verzoeken wij u het er toe te leiden dat een vooraankondiging van de vergadering met weergave van agenda en toelichting z.s.m. zal worden geplaatst in de aan de Orde ter beschikking staande rubriek van het *Advocatenblad*.

Hoogachtend,
F.J. van Velsen, voorzitter

Stagiaires Curaçao en Suriname

In zijn vergadering van 26 april 2001 heeft de Algemene Raad besloten om aan de portefeuillehouder Beroeps- en gedragsregels de bevoegdheid te verlenen namens de Algemene Raad te besluiten op verzoeken om goedkeuring van besluiten de stage te verkorten zoals bedoeld in art. 9 lid 2 van de Advocatenwet, indien het stagiaires betreft die 3 jaar of langer op Curaçao of in Suriname de advocatuur hebben uitgeoefend en de verzoeken voldoen aan de in het bestaande beleid ontwikkelde criteria (zie *Vademecum, Wet- en regelgeving 2001*, pag. 352).

Jonge Balie Zutphen

Het bestuur van de Vereniging Jonge Balie Zutphen is met ingang van 24 april jl. als volgt samengesteld.

Mw. mr. M.H. (Marjet) van der Lecq, voorzitter; mw. mr. L. (Liane) Grooters, secretaris; mw. mr. N.J. (Marian) Ellenbroek, penningmeester; mw. mr. G.W. (Esther) Wullink, algemeen lid.

Het secretariaat: Postbus 1, 7270 AA Borculo, tel. 0545-275225, fax 0545-275224, e-mail l.grooters@steentjesadvocaten.nl

VAN DE ORDE

Nummer 100 bij Geschillencommissie Advocatuur

Het honderdste kantoor heeft zich onlangs aangesloten bij de Geschillencommissie Advocatuur. Het gaat om het voormalige Venlose advocatenkantoor Zanders & Eikendal, thans de vierde vestiging van Boels Zanders (totaal 39 advocaten).

Bij wijze van experiment startte de Orde medio 1999 met het pilotproject Klachten- en Geschillenregeling Advocatuur in de arrondissementen Groningen, Leeuwarden, Assen, Zwolle, Den Bosch en Maastricht. Een van de doelstellingen van het project is dat kantoor en cliënt zelf zoveel mogelijk klachten onderling oplossen. Door deze vroegtijdig op te lossen ontstaan er minder geschillen, wordt de cliënt de weg via het tuchtrecht bespaard en kunnen de kantoren hun voordeel doen met het signaal dat er iets mis is met hun dienstverlening. Is naar de mening van de cliënt de klacht door het kantoor niet bevredigend opgelost, dan kan hij zich wenden tot de Geschillencommissie Advocatuur. Deze bestaat uit een rechter, een advocaat en een representant uit het bedrijfsleven dan wel een door de Consumentenbond voorgedragen lid. De Commissie is bevoegd te oordelen over de kwaliteit van de door de advocaat geleverde diensten en de daarmee samenhangende financiële consequenties, zoals de hoogte van de declaratie. Bij toewijzing van de klacht kan zij een schadevergoeding toekennen tot een maximum van 20.000 gulden. Ook kan zij de declaratie van de advocaat aanpassen. Sinds haar instelling zijn 25 zaken bij de Geschillencommissie aanhangig gemaakt en inmiddels zijn er drie zittingen achter de rug.

Nadere informatie over het project is verkrijgbaar bij mw. L. Vossenbergh (tel. 070-3353573, e-mail l.vossenbergh@advocatenorde.nl). Op BalieNet is een rubriek over het project opgenomen.

Bezoektijden gedetineerden PI de Geniepoort

Van de Penitentiare Inrichting De Geniepoort te Alphen aan den Rijn ontving de Orde bericht dat het vanaf 15 mei 2001 's woensdags niet meer mogelijk is om gedetineerden te bezoeken tussen 13.00 en 14.00 uur. Voor informatie met betrekking tot het bezoeken van gedetineerden kunt u bellen met de bevolkingsadministratie, telefoonnummer 0172-461 25 55.

Website lokale Orden stapsgewijs geïmplementeerd

In week 22 is er een start gemaakt met het stapsgewijs on line brengen van de websites van de lokale Orden. De lokale Orden kunnen hun site zelf actualiseren en onderhouden. Hierdoor hebben de sites couleur locale.

Op de websites is de volgende informatie aanwezig: informatie voor de rechtzoekende (algemeen) en informatie voor de advocaat (leden) in het betreffende arrondissement. In het gedeelte 'algemeen', ligt de nadruk op zoeken naar en informeren over de advocaten in het arrondissement. Zoeken is mogelijk op advocaat, zijn kantoor, vestigingsplaats en postcode. De rechtzoekende kan ook zoeken op rechtsgebied. Daarnaast is er een aantal aanvullende (zoek)criteria die te maken hebben met tarifiering, zoals gratis kennismakingsgesprek, tarief op maat en gefinancierde rechtshulp. Ook is te zien of de advocaat is aangesloten bij de Geschillencommissie Advocatuur.

De rechtzoekende wordt verder geïnformeerd over de taak en samenstelling van de Raad van Toezicht, de wijze waarop honorarium-tarieven totstandkomen en hoe men dient te handelen in geval van een klacht over een advocaat. Op het 'leden'-gedeelte is informatie van en over de Raad van Toezicht zoals opleidingen, vacatures, en interessante links naar derden.

Zoals gezegd beschikken de plaatselijke Orden zelf over de mogelijkheid de informatie op hun site te actualiseren en aan te vullen. Het streven is om alle belangrijke nieuwsfeiten zo snel mogelijk op de sites te plaatsen. Daarom is het raadzaam regelmatig ook de lokale sites te raadplegen voor de meest actuele zaken met betrekking tot uw arrondissement.

Net als bij BalieNet is voor het bezoeken van het 'leden'-gedeelte een certificaat vereist dat is aan te vragen via de homepage van de site van de plaatselijke Orde. Een dag later zit het certificaat dan in de elektronische postbus van de aanvrager.

Het adres van de site van uw plaatselijke Orde vindt u op BalieNet onder *Organisatie/Adressen/Adressenlijst Raden van Toezicht*.

Agenda

Strafvorderlijke gegevensvergaring in de informatiemaatschappij

Op 26 juni organiseert het Ministerie van Justitie in samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam een congres over het rapport van de Commissie Strafvorderlijke gegevensvergaring in de Informatiemaatschappij. In haar eindrapport stelt de commissie, die onder voorzitterschap staat van prof. mr. P.A.M. Mevis, dat het Wetboek van Strafvordering op dit moment niet voorziet in een toereikend wettelijk kader voor het vergaren van gegevens die nodig zijn voor strafvorderlijke onderzoeken. Daarnaast is de commissie van oordeel dat de huidige praktijk van vrijwillige medewerking aan strafvorderlijke gegevensvergaring ongewenst is.

Tijdens het congres worden de uitgangspunten van de commissie gepresenteerd. Inleiders afkomstig uit diverse geledingen, zoals de strafrechtwetenschap, de strafrechtpraktijk en het bedrijfsleven reageren op de bevindingen van de commissie. In de middag kunnen de deelnemers in vier verschillende workshops nader van gedachten wisselen over verschillende aspecten van strafvorderlijke gegevensvergaring in de informatiemaatschappij.

Het congres duurt van 09.00 tot 16.30 uur en vindt plaats in het Expo- en Congrescentrum van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Prijs: f 250. Informatie: Opleidingscentrum voor Recht en Praktijk, Faculteit der Rechtsgeleerdheid Erasmus Universiteit Rotterdam, tel. 010-408 15 97, fax 010-453 03 09.

IT-contracten

De ontwikkelingen in de automatiseringsmarkt gaan razendsnel en leveren vaak onvermoede mogelijkheden. Leverancier en gebruiker zijn gebaat bij duidelijkheid over hetgeen gepresteerd moet worden. Euroforum organiseert op 21 en 22 juni, in het Alexander Hotel te Noordwijk een cursus Opstellen en hanteren van IT-contracten. In deze cursus wordt ook aandacht besteed aan e-commerce. Prijs: f 2899 (excl. BTW). Informatie: Euroforum klantenservice, Antwoordnummer 27, 5600 VB Eindhoven, tel. 040-2974977, fax 040-297 49 84, website: www.euroforum.nl/itcontracten.htm.

Vijf jaar na Van Traa

In de ruim '5 jaar na Van Traa' is er bij de politie en het openbaar ministerie op het terrein van opsporing en vervolging het een en ander veranderd en werd ervaring opgedaan met de aanpak van de zwaar georganiseerde en organisatiecriminaliteit conform de nieuwe richtlijnen. Op 11 oktober organiseert Studiecentrum Kerckebosch in het RAI-congrescentrum Amsterdam een studiedag over dit onderwerp. Onderwerpen en ontwikkelingen die tijdens deze studiedag aan de orde komen zijn onder andere: politiek/bestuurlijke noties en trends; criminaliteitsontwikkeling binnen Europa; verwevenheid onder- en bovenwereld; criminele organisaties en/of flexibele criminele netwerken. Prijs: f 795 (excl. BTW), voor leden OM en ZM geldt een verlaagd deelnemerstarief van f 395. Informatie: Studiecentrum Kerckebosch, Postbus 122, 3700 AC Zeist, tel. 030-698 42 22, fax 030-698 42 23, e-mail: info@kerckebosch.nl.

EC Competition Law

From 13 to 15 June, the European Institute of Public Administration will organise an open seminar in Luxembourg on: EC Competition Law: the role of national courts in effective enforcement. The objective of this seminar, which will gather speakers from all over Europe, is to discuss the reform of competition policy, analyse the substantive EC competition rules, identify the main economic issues involved in the assessment of cooperation among undertakings and familiarise participants with the various cooperation procedures between national and Community authorities and courts. It is addressed to all persons who deal with competition law, especially national judges, civil servants and lawyers. The seminar will focus on the recent developments concerning the practical application of the EC rules on collusive and abusive practices as well as state aid, the reform plans, the cooperation procedure between national courts and the cooperation between national bodies and the European Court of Justice and the Commission. Information: Stephanie Boudot, EIPA Antenna Luxembourg 2, Circuit de la Foire Internationale, L-1347 Luxembourg, tel. +352-426 23 03 01, fax +352-426 237, e-mail: s.boudot@eipa.net, website: www.eipa.nl

PAO Belastingwetenschap

PAO Belastingwetenschap – samenwerkingsverband van de fiscale vakgroepen – organiseert cursussen die primair zijn gericht op academisch gevormde fiscalisten. Een selectie uit het cursusaanbod:

- Actualiteiten successiewetgeving, 27 september, f 600.
- Splitsing en fusie, 28 september en 5 oktober, f 1200.
- Loon, opties en pensioenen in de 21ste eeuw, 2 oktober, f 600.
- Toekomstvoorzieningen, 31 oktober, f 600.
- Civiele en fiscale aspecten nieuw schenkingsrecht, 12 november, f 600.
- Fiscaal strafrecht, 15 november, f 600.

Informatie: Bureau PAO Belastingwetenschap, Postbus 533, 2300 AM Leiden, tel. 071-513 35 58, e-mail: PAOB@PAOB.nl, website: www.paob.nl

European Business Law

Van 8-11 juli 2001 vindt te Brugge de zesde Zomeracademie Europees ondernemingsrecht plaats van de European Association of Lawyers, in samenwerking met het Collège d'Europe. De nadruk zal liggen op de praktijk van het Europees ondernemingsrecht, met als onderwerpen Richtlijn (EG) 83/189 en de jongste jurisprudentie, e-commerce, de Insolventierichtlijn, auteursrecht in de context van het communautair recht en domeinnamen. Informatie: Jean-Pierre van Cutsem, Bertrand Wittamer, Caroline Tubeuf, Avenus Louise 137/1B Brussel, e-mail: aea_eal@vancutsem.be; www.aea-eal.org.

VAN DE ORDE

Permanente opleiding

In deze rubriek vindt u opleidingen die kunnen worden gevolgd in het kader van de Permanente opleiding. De rubriek vormt een aanvulling op de cursuswijzer Permanente opleiding die vier keer per jaar verschijnt.

Ambtenarenrecht

Ambtenarenrecht**

datum: 21 juni 2001,
9.30-19.30 uur
docenten: mr. M.J.M. Schoonhoven
plaats: Nieuwegein
punten: 8
prijs: f 1295 (excl. BTW)
Elsevier Juridische Academie,
tel. 070-441 51 95

Bankrecht

De praktijk onder de Nieuwe WvF***

datum: 13 juni 2001,
12.30-16.45 uur
docenten: mr. B. van den Burg, mr. M.H.M. Wenting,
mr. P. Koedood,
mr. M.O. van Driel
plaats: Amsterdam
punten: 3
prijs: f 695 (excl. BTW)
Vermande studiedagen,
tel. 0320-237 721

Intellectueel Eigendom

Current Issues of Competition Law***

data: 2 juli 2001,
9.00-18.00 uur en 3 juli 2001, 9.00-18.00 uur
docenten: dr. H. Schneider,
mr. W. Devroe, mr. W. Wils, P. Nicolaides,
M. van der Woude,
L. Flynn, P. Larouche
plaats: Maastricht
punten: 11
prijs: f 1750
PAO Universiteit Maastricht,
tel. 043-388 32 73

Developments in Patent Law & Incentives for Innovation in Biomedical Industries***

data: 4 juli 2001,
10.30-17.00 uur en
5 juli 2001, 9.00-16.00 uur
docenten: dr. A. Kamperman Sanders, B. Hugenholtz,
C. Heath, B. Sherman,
S. Bostyn, W. Hoyng,
R. Rader
plaats: Maastricht
punten: 9
prijs: f 1750
PAO Universiteit Maastricht,
tel. 043-388 32 73

Personen- en familierecht

Huwelijksvermogensrecht**

datum: 20 juni 2001,
12.30-18.00 uur
docenten:
prof. mr. Gr. Van der Burght, mr. B. Breederveld
plaats: Bunnik
punten: 4
prijs: f 895 (excl. BTW)
Elsevier Juridische Academie,
tel. 070-441 51 95

Nieuw Erfrecht**

datum: 7 juni 2001,
12.30-18.00 uur
docenten: prof. mr. Gr. Van der Burght, mr. E.W.J. Ebben
plaats: Nieuwegein
punten: 4
prijs: f 895 (excl. BTW)
Elsevier Juridische Academie,
tel. 070-441 51 95

Straf(proces)recht

Congres Strafvorderlijke Gegevensvergarig in de Informatiemaatschappij*

datum: 26 juni 2001,
9.00-16.30 uur
docenten: prof. mr. P.A.M. Mevis, mr. U. van der Pol,
mr. P.W.E.C. Pulles,
mr. A.H.J. Kuus,
mr. E. Schreuders,
mr. E.C. Mac Gillavry,
mr. F. Olijslager,
mr. T.H.W. Stein,
mr. S.E. Bins-van Wagenigh, prof. mr. Th. de Roos
plaats: Rotterdam
punten: 2
prijs: f 250
ORP Erasmus Universiteit Rotterdam,
tel. 010-408 15 97

Verzekeringsrecht, schade en aansprakelijkheid

Class Actions***

datum: 21 juni 2001,
13.30-17.15 uur
docenten: mr. G.C. Endeijk, mr. A.J. Van, mr. dr. E. Bauw, mr. E.H.P. Brans
plaats: Utrecht
punten: 3
prijs: f 595 (excl. BTW)
Vermande Studiedagen,
tel. 0320-237 721

Schrijfvaardigheid

Nog beter Nederlands voor Juristen*

datum: 25 juni 2001,
9.00-17.00 uur
docenten: drs. J.P. Prinszen
plaats: Den Haag
punten: 6
prijs: f 945
Elsevier Juridische Academie,
tel. 070-441 51 95

Verklaring der tekens

- * Actualiteiten (basiskennis vereist)
- ** Introductie
- *** Verdieping I (redelijke basiskennis vereist)
- **** Verdieping II (gedegen basiskennis vereist)
- ***** Specialisatieopleiding

VAN DE ORDE

Lamers-Litjens, mw. mr. E.J.W.T. (Deurne):
Advocatenkantoor Lamers-Litjens,
Reigerlaan 2 (5737 PH) Lieshout, tel. 0499-
425170, fax 425158,
e-mail llamers@iae.nl

Li, mr. D.Y. (Hoogezaand): Torenweg 15
(9774 PH) Adorp, tel. 050-3061712,
fax 3061741

Meurs, mw. mr. M.H. van (Almere):
Batjanstraat 5 (1094 RC) postbus 93526
(1090 EA) Amsterdam, tel. 020-6935544,
fax 6631381

Meijer, mr. H.J. (Assen): Zilverlaan 2 (9743
RK) postbus 723 (9700 AS) Groningen,
tel. 050-5757400, fax 5757444

Moszkowicz jr., mr. M. (Roermond):
Wilhelminasingel 100 (6221 BL)
postbus 3075 (6202 NB) Maastricht,
tel. 043-3254560, fax 3215450

Pas, mw. mr. L.: Schiedamsedijk 46
(3011 ED) postbus 19050 (3001 BB)
Rotterdam, tel. 010-2140000, fax 2140303

Penders, mr. J.G.A. (Maastricht):
Godsweerdersingel 44 (6041 GM)
postbus 458 (6040 AL) Roermond,
tel. 0475-420033, fax 316182

Putt, mr. H.J.M. van der: Stadhuisplein 4
(5611 EM) postbus 6019 (5600 HA)
Eindhoven, tel. 040-2970757, fax 2970776

Reinders Folmer, mw. mr. S.A. (Den Haag):
Prins Bernhardlaan 4 (2405 VZ)
postbus 402 (2400 AK) Alphen a/d Rijn,
tel. 0172-419844, fax 434251

Ries, mr. R.V. (Barendrecht): Vereniging
FME-CMW, Boerhaavelaan 40 (2713 HX)
postbus 190 (2700 AD) Zoetermeer,
tel. 079-3531312, fax 3531365

Roosj, mw. mr. I. van (Rotterdam):
Scheveningseweg 66 (2517 KX)
postbus 84046 (2508 AA) Den Haag,
tel. 070-3529500, fax 3503014

Rossenbergh, mr. W.M. van: Van Rossenbergh
Advocaten, Beursplein 37 (3011 AA)
postbus 30045 (3001 DA) Rotterdam,
tel. 010-2053640, fax 2053649

Rijn, mw. mr. M.C. van: Maliesingel 17
(3581 BD) postbus 14122 (3508 SE)
Utrecht, tel. 030-2318060, fax 2312492

Schumacher, mw. mr. K.I.M.:
Vondelstraat 80 (1054 GN) Amsterdam,
tel. 020-4121271, fax 4121552,
e-mail kschumacher@maet.nl

Sieders, mr. F. (Apeldoorn): M. van der
Thijnsingel 10a (7741 GB) postbus 165
(7740 AD) Coevorden, tel. 0524-514040,
fax 512273

Smit, mw. mr. E. (Amsterdam): Kochheim
Coppes Smit advocaten, Hoge Naarderweg
42 (1217 AG) postbus 886 (1200 AW)
Hilversum, tel. 035-6320111, fax 6320112,
e-mail smit@kochheim.nl

Tak, mr. drs. H.J. van der (Amsterdam): Van
Galenlaan 38 (3941 VD) postbus 186 (3940
AD) Doorn, tel. 0343-477700,
fax 477744, e-mail intellect@wxss.nl

Tesink, mw. mr. F.J.H.M.: Apollolaan 153
(1077 AS) postbus 75305 (1070 AH)
Amsterdam, tel. 020-3058200, fax 3058205

Tilma, mw. mr. A. (Assen): Zilverlaan 2
(9743 RK) postbus 723 (9700 AS)
Groningen, tel. 050-5757400, fax 5757444

Ubink, mr. A.M. (Den Haag): Burg.
Roelenweg 11 (8021 EV) postbus 600
(8000 AP) Zwolle, tel. 038-4259200,
fax 4259252, e-mail a.m.ubink@nysingh.nl

Veenendaal, mw. mr. E. van (Rhoon):
Dwarsweg 40C (3181 HR) postbus 1041
(3180 AA) Rozenburg Zh,
tel. 0181-290500, fax 290095

Venis, mr. J.J. van de (Utrecht): Zonnehof
31-35 (3811 ND) postbus 1214 (3800 BE)
Amersfoort, tel. 033-4221900, fax 4611545,
e-mail j.vandevenis@mend.nl

Willering, mr. B.B.A.: Willering Advocaten,
Herengracht 390 (1016 CJ) Amsterdam,
tel. 020-6223233, fax 6223704

Zandvoort, mw. mr. J. (Assen): Zilverlaan 2
(9743 RK) postbus 723 (9700 AS)
Groningen, tel. 050-5757400, fax 5757444

Zeldenrust, mr. R.J. (Zwolle): Twentelaan 15
(7609 RE) postbus 479 (7600 AL) Almelo,
tel. 0546-533633, fax 820827

Zilver, mr. R. (Wijk bij Duurstede): Nicolaas
Beetsstraat 10 (3511 HE) Utrecht, tel. 030-
2333502, fax 2315674,
e-mail mail@deleon.nl

Advocatenkantoor Maassen (Mrs. D.J.
Maassen en G.V. van der Bom) te Den
Haag en Dreef Van Eijk Laning Van
Bodegom Advocaten (Mrs. C.C. van
Bodegom,
C.J. Dreef, G.P. van Eijk, M.F. Laning en
S. Zijdenbos) te Den Haag gaan samen
werken onder de naam **Dreef Van Eijk
Laning Van Bodegom Advocaten**,
Groothertoginnelaan 205 (2517 ES) post-
bus 63441 (2502 JK) Den Haag,
tel. 070-4272905, fax 4272906
Kragten & Van Marwijk te Utrecht en Velo
& Partners te Nieuwegein: **Kragten, Van
Marwijk & Velo, advocaten en mediators**
(Mrs. J.A.H. van Markwijk, S.M. Kragten en
Th.A. Velo) Gloriantdreef 4 (3562 KX) post-
bus 9378 (3506 GJ) Utrecht,
tel. 030-2651010, fax 2612866

NAAMSWIJZIGING

Beck c.s. te Huizen: **Beks en Van
Wassenaer**
Mw. mr. drs. N.U.N. van den Heuvel-Kien te
Haarlem: mw. mr. drs. N.U.N. **Kien**

TEL./FAX/E-MAIL

Beks en Van Wassenaer te Huizen:
e-mail post@beksenvanwassenaer.nl

ASSOCIATIE

Dingemans Van der Kind (Mrs. O. van der
Kind en C.E. Dingemans) Prinsengracht 153
(1015 DR) postbus 263 (1000 AG)
Amsterdam, tel. 020-3446454, fax 3446455

Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. A.G. Beets, mr. J.C.P. Ekering, mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

Het past een advocaat niet bij enige gelegenheid, waarbij hij als zodanig optreedt, onduidelijkheid in het leven te roepen of te laten bestaan over zijn hoedanigheid en de reden van zijn komst of aanwezigheid.

- Advocatenwet art. 46 (2.1. wat in het algemeen niet betaamt, 3.3.7. wat nooit geoorloofd is)
- Gedragsregel 29

Raad van Discipline Amsterdam 24 juli 2000
(mrs. Kist, Breederveld, Wiarda, Karsten en Rigters)

Feiten

Klager is schrijver van een boek waarin verdachtmakingen worden geuit van betrokkenheid van de cliënt van mr. X bij criminele activiteiten, waaronder roof van Russische kunst. Mr. X neemt telefonisch contact op met klager en maakt zich jegens hem bekend als 'Charles' dan wel 'Prins Charles' met een pakketje voor klager van een vriendin in Moskou. Mr. X vraagt klager of hij het pakketje persoonlijk mag komen aanreiken, met welk verzoek klager instemt. Diezelfde dag belt mr. X bij het woonhuis van klager aan en overhandigt hem – zonder zich eerst voor te stellen – een enveloppe in plaats van een pakketje. Mr. X is in gezelschap van zijn cliënt, die op dat moment tevoorschijn komt en zich aan klager bekendmaakt. Mr. X stelt zich dan ook aan klager voor als de advocaat van zijn cliënt.

Klacht

Mr. X heeft zich onder valse voorwendselen en identiteit bij het woonhuis van klager aangediend, zich aldaar niet direct aan klager voorgesteld en klager ter plekke plotseling geconfronteerd met zijn aldaar ook aanwezige en meegebrachte cliënt.

Overwegingen van de raad

Het past een advocaat niet bij enige gelegenheid waarbij hij als zodanig optreedt onduidelijkheid in het leven te roepen of te laten bestaan over zijn hoedanigheid en de reden van zijn komst of aanwezigheid. Mr. X heeft in strijd hiermee zich onder de naam Charles of Prins Charles bij klager bekendgemaakt en een bezoek aangekondigd om een pakje te overhandigen. Hij heeft zich niet ervan vergewist of zijn veronderstelling juist was dat deze door zijn cliënt gesuggereerde benaming aan een code of een gemeenschappelijke herinnering van klager en cliënt refereerde en klager daarom daaruit zou opmaken dat het in werkelijkheid om de komst van de cliënt van mr. X zou gaan. Ook indien dit overigens wél het geval zou zijn geweest, was de eigen komst van mr. X daarmee nog niet op een behoorlijke wijze aangekondigd. Mr. X heeft zijn misoptreden nog verergerd door zijn brief aan klager te overhandigen voordat hij zich als advocaat had bekendgemaakt. Ook van een prompte verontschuldiging en verklaring voor zijn optreden is niet gebleken. Het past een advocaat voorts niet om bij een bezoek aan de privé-woning van zijn tegenpartij zich onaangekondigd te doen vergezellen door zijn cliënt teneinde een direct contact tussen tegenpartij en cliënt te forceren zonder onmiddellijk bij eerste contact op diens aanwezigheid en bedoeling daarvan te wijzen. Ook hiermee in strijd heeft mr. X gehandeld, zowel door bij zijn telefonische aankondiging over zijn

cliënt te zwijgen, als door niet meteen nadat klager de deur had geopend opening van zaken te geven.

Volgt

Waarschuwing.

Gedragsregel 12 is van toepassing op alle correspondentie tussen advocaten, ook op brieven met een aanzegging gericht op rechtsgevolg.

- Advocatenwet art. 46 (5.1. regels die betrekking hebben op de juridische strijd)
- Gedragsregel 12

Raad van Discipline Amsterdam 7 augustus 2000
(mrs. De Groot, Van Ardenne, Karsten, Klaver en Rigters)

Feiten

Mr. X vordert in een brief namens zijn cliënt een bedrag van f 2.000.000 van A. Hij richt die brief aan een bepaald adres in Frankrijk en verzoekt A te bevestigen dat hij op dat adres woonachtig is. Tien dagen later antwoordt mr. Y, klager, namens A dat A zich naar aanleiding van de brief van mr. X tot hem heeft gewend, dat A niet woonachtig is op het door mr. X opgegeven adres en dat A niets verschuldigd is aan de cliënt van mr. X. Verdere naspeuringen van mr. X naar het adres van A leveren niets op. Mr. X dagvaardt vervolgens A bij wege van openbaar exploit. A verschijnt niet in de procedure. Bij tussenvonnissen stelt de rechtbank de cliënt van mr. X in de gelegenheid om bewijsstukken over te leggen die aantonen dat A in de gelegenheid is geweest de dagvaarding zo tijdig te ontvangen als met het oog op zijn verdediging nodig was of bewijsstukken die aantonen dat al het nodige is gedaan A die gelegenheid te verschaffen. In dat kader heeft mr. X mr. Y aangeschreven in diens hoedanigheid van laatst bekende raadsman van A. In die brief wordt melding gemaakt van het verloop van de procedure tot dan toe en wordt gewezen op het feit dat het tegen A verleende verstek nog gezuiverd kan worden. Op die brief reageert mr. Y niet. Bij conclusie na tussenvonnissen informeert mr. X de rechtbank over de pogingen die hij namens zijn cliënt heeft gedaan om A te bereiken. Daarbij legt mr. X onder meer de brief van mr. Y over, geschreven in reactie op zijn eerste aanmaningsbrief aan A alsook zijn brief aan mr. Y naar aanleiding van het tussenvonnissen van de rechtbank. A blijft niet verschijnen in de procedure en vervolgens wordt de vordering van de cliënt van mr. X bij verstek grotendeels toegewezen. Ruim 2 1/2 jaar later komt A in verzet tegen het vonnis van de rechtbank. In die procedure neemt A het standpunt in dat de vordering van de cliënt van mr. X was verjaard. Mr. X betwist namens zijn cliënt de verjaring omdat die door de aanmaningsbrief van mr. X rechtsgeldig was gestuit. Als bewijs dat de brief A bereikt had legt mr. X de antwoordbrief van mr. Y over. De rechtbank stelt de cliënt van mr. X in het gelijk en baseert haar oordeel op beide voornoemde brieven.

Mr. Y stelt dat hij eerst ten tijde van de verzetprocedure geconfronteerd is met het feit dat mr. X zijn reactie op de aanmaningsbrief aan A alsmede de brief die mr. X naar aanleiding van het tussenvonnissen van de

Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd zijn ook te vinden

op www.advocatenorde.nl en *BalieNet*

rechtbank aan hem heeft geschreven, heeft overgelegd bij de rechtbank. Mr. Y stelt dat mr. X daarover met hem overleg had moeten plegen en zonodig het advies van de deken had moeten vragen.

Overwegingen van de raad

De raad stelt voorop dat de zorgvuldigheid die een advocaat betaamt meebrengt dat hij, overeenkomstig Gedragsregel 12, geen beroep doet op correspondentie tussen advocaten en die in een procedure ook niet overlegt, behoudens voorafgaand overleg en zonodig via inschakeling van de deken.

Anders dan de deken maakt de raad hierbij geen uitzondering voor een brief met een aanzegging gericht op rechtsgevolg. Evenzeer valt correspondentie met een advocaat die niet of niet meer de hoedanigheid heeft van advocaat van de wederpartij onder dit regime. Praktische overwegingen leiden er toe het beginsel van overleg en zonodig dekenadvies in de situatie beschreven door Gedragsregel 12 op alle correspondentie tussen advocaten toepasselijk te achten.

Het vorenstaande betekent dat voor het overleggen van beide brieven in de verstekprocedure overleg gevoerd had dienen te worden met mr. Y en dat bij gebreke van toestemming, advies aan de deken had moeten worden gevraagd. Door dat na te laten heeft mr. X gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt. Het feit dat de deken achteraf stelt dat hij, indien daarom was verzocht, toestemming voor het overleggen van één van de brieven zou hebben gegeven, kan hierin geen verandering brengen.

Mr. X heeft met betrekking tot de overlegging van de reactie op de aanmaningsbrief zijn fout erkend en excuses gemaakt; ten aanzien van de andere brief was mr. X's standpunt, dat voor overlegging geen overleg of dekenadvies nodig was, minst genomen verdedigbaar. In het licht hiervan zal de raad volstaan met gegrondverklaring van de klacht en daaraan geen sanctie verbinden.

Volgt

Gegrondverklaring van de klacht zonder oplegging van een maatregel.

De tuchtrechter heeft niet de bevoegdheid declaratiegeschillen te beslechten maar waakt slechts tegen excessief declareren. Ook als het in rekening gebrachte uurtarief zeer hoog lijkt te zijn is dat niet verwijtbaar aan de advocaat wanneer over dat tarief ondubbelzinnige afspraken zijn gemaakt.

Indien tussen advocaat en cliënt een vertrouwensbreuk is ontstaan en de cliënt een andere advocaat heeft ingeschakeld, kan de advocaat zich aan een zaak onttrekken zonder dat hem daarover een verwijt kan worden gemaakt.

- *Advocatenwet art. 46 (1.4.3.1. financiële verhouding, 1.5. ver-eiste van schriftelijke vastlegging)*
- *Gedragsregels 9 lid 3, 25*

Raad van Discipline Amsterdam 21 augustus 2000
(mrs. De Groot, Hamming, Van den Biesen, Karsten en Van Es)

Feiten

Klager wendt zich tot mr. X, naar aanleiding van het feit dat hij bij verstek veroordeeld is tot betaling van een gedeelte van een aanneemsom aan zijn aannemer, ten belope van ongeveer f 9.000. Mr. X neemt op zich verzet in te stellen tegen dat vonnis en bevestigt daarbij dat klager bewust afziet van een beroep op door de overheid gefinancierde rechtsbijstand en dat aan klager een tarief van f 375 per uur, exclusief BTW en 5% kantoorkosten, in rekening zal worden gebracht. Vervolgens vinden schikkingsonderhandelingen plaats en wijst mr. X klager er enige malen schriftelijk op dat een schikkingsvoorstel, strekkende tot betaling aan de aannemer van f 5.500, mede gezien de olopende kosten zou moeten worden aangenomen. Klager gaat daar niet op in. Lopende de behandeling zendt mr. X declaraties aan klager, in totaal belopend ruim f 12.000. Vervolgens schakelt klager een andere advocaat in die op basis van een toevoeging bijstand verleent waarna de zaak alsnog wordt geschikt, door betaling van klager van een bedrag van f 5.500.

De klacht houdt onder meer in dat mr. X excessief heeft gedeclareerd, en dat mr. X zich ten onrechte en ontijdig als advocaat respectievelijk procureur aan de zaak heeft onttrokken.

Overwegingen van de raad

De Raad stelt voorop dat hij als tuchtrechter niet de bevoegdheid heeft declaratiegeschillen te beslechten, doch slechts waakt tegen excessief declareren. Dit betekent in de eerste plaats dat het niet ter beoordeling van de Raad is of mr. X, zoals klager in zijn brief aan de deken suggereert, wellicht meer tijd aan de zaak heeft besteed dan noodzakelijk of wenselijk kan worden geacht. Van een buitensporige tijdsbesteding is de Raad in elk geval niet gebleken. Het door mr. X in rekening gebracht uurtarief van aanvankelijk f 375 (later f 300) exclusief kantoorkosten en BTW acht de Raad voor een zaak als de onderhavige weliswaar zeer hoog, maar daarmee nog niet excessief in die zin dat mr. X hiervan tuchtrechtelijk een verwijt kan worden gemaakt. Daarbij merkt de Raad op dat tussen klager en mr. X een ondubbelzinnige afspraak is gemaakt over het te hanteren uurtarief, welke afspraak door mr. X in een brief aan klager is bevestigd. Het stond partijen, en dus ook mr. X, in beginsel vrij een dergelijke tariefafpraak te maken. Of mr. X klager ook onverkort aan de gemaakte afspraak kan houden, is een vraag voor de civiele rechter, niet voor de Raad. Wel veroorlooft de Raad zich de opmerking dat het naar zijn oordeel, gelet op de aard van de zaak, het betrekkelijk geringe belang en de financiële positie van klager, aanbeveling had verdiend als mr. X, in elk geval vanaf het moment dat voor hem voorzienbaar was dat de zaak niet eenvoudig kon worden geregeld, klager een passender tarief had berekend of, indien hem dat niet mogelijk was, klager had verwezen naar een advocaat die de zaak tegen een lager tarief zou behandelen.

Naar onweersproken is gesteld had klager reeds een andere advocaat in de arm genomen op het moment dat mr. X zich aan de zaak onttrok. Gelet daarop en gelet op de tussen klager en mr. X ontstane vertrouwensbreuk kan naar het oordeel van de Raad niet gezegd worden dat mr. X zich ten onrechte en ontijdig aan de zaak heeft onttrokken.

Volgt

De Raad van Discipline verklaart de klacht ongegron